

www.musavat.com

MUSAVAT

Xəbər

Bu gün 27 minə
yaxın məzun
imtahan
verəcək

yazısı səh.3-də

Qurucusu: Rauf Arifoğlu Gündəlik qəzet 5 iyul 2017-ci il Çərşənbə № 140 (6754) Qiyməti 60 qəpik

Gündəm

Deputat qızının "bakılı-rayonlu" söhbəti aranı qatdı

Aygün Səmədzadənin dediklərinə sət reaksiyalar gəldi; bəstəkarın atasına ağır suçlamalar

yazısı səh.5-də

Qüds konfransı - Bakı yenə dünyanın barış nöqtəsi statusunda

yazısı səh.9-da

Gizli iqtisadiyyatda ölkəmizi "lider" edən hesabata reaksiyalar

yazısı səh.12-də

Sərkisyan indi də Qərbdən özünə dəstək axtarır - Kremlə təhdid?

yazısı səh.10-da

Azərbaycan qazını daşıyacaq boru xəttinə görə İtaliyada qarşıdurma

yazısı səh.12-də

Müxalifət seçkilərdə namizəd bolluğu yaşayacaq

yazısı səh.6-da

Dənizdə boğulmalar artıb - üzə bilmirik, yoxsa...

yazısı səh.14-də

YAP-dan 2018-lə bağlı iki narahat rəy-əsas varmı?

yazısı səh.6-da

Vətəndaş cəmiyyəti hüquq sisteminin vəziyyətini müzakirə etdi

yazısı səh.4-də

Varlıların çox nadir yeyib-içdiyi 6 yemək növü...

yazısı səh.15-də

Bakıda qonaq gedən şəxs döyülərək öldürüldü

yazısı səh.14-də

İCRA BAŞÇILARI TƏLAŞDA - "YASAMAL BAŞLANGIÇDI..."

Prezident İlham Əliyevin sət qərarı icra başçılarının "yuxusunu qaçırır", həтта müalicə adı ilə istirahətdə olanlar belə tələsik rayona qayıtmalı olublar; bölgələrdə heç bir iş yeri yaratmayan, əhalinin narazılığını artıran icra başçılarının siyahısı artıq hazırdır...

musavat.com
Togrul İsmayil

yazısı səh.5-də

Ermənistanın blokadasını gücləndirən layihə təhlükədə - gizli düşmənimiz kimdir?

10 ildir tikilən Bakı-Tiflis-Qars dəmir yolunun açılışı yenə ertələndi; Türkiyədən projenin əngəlləməsini xahiş edən "nüfuzlu dairələr" kimdir və ermənilər niyə və nəyə arxayındır?..

yazısı səh.8-də

Rəşad Qafarov

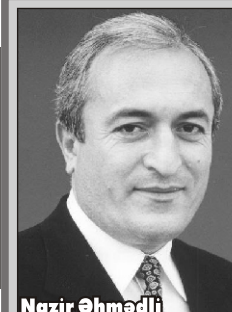
Cexiyada öldürülən azərbaycanlı biznesmenin müavini "Yeni Musavat"a danışdı

yazısı səh.7-də

Vahid Əhmədov: "Gürcüstan belə məsələlərdə çox ciğallıq edir"

yazısı səh.9-da

Nazir Əhmədli

Qalmaqallı kitabın müəllifi: "Aşıq Ələsgər haqqındakı hər şey uydurmadır"

yazısı səh.15-də

“İlham Əliyev 2018-ci ildə YAP-ın prezidentliyə namizədi olacaq” - YAP rəsmisi

“Yeni Azərbaycan Partiyası (YAP) 2018-ci ildə keçiriləcək prezident seçkilərində Azərbaycan Respublikasının hazırkı Prezidenti İlham Əliyevin namizədliyini yenidən irəli sürəcək”.

Bu sözləri Modern.az saytına açıqlamasında YAP-ın Siyasi təhlil və proqnozlaşdırma şöbəsinin müdiri, deputat Aydın Mirzəzadə deyib.

YAP rəsmisi bildirib ki, hakim partiya 2018-ci ildə keçiriləcək prezident seçkilərində İlham Əliyevi vahid namizəd olaraq görür.

“Biz inanırıq ki, cənab İlham Əliyev gələn il keçiriləcək seçkilərdə yenidən prezident seçiləcək”.

Mübariz Mənsimov gəmisinə Natiq Əliyevin adını verdi

“Palmali Şirkətlər Qrupu”nun prezidenti Mübariz Mənsimov yeni nəhəng gəmilərdən birinə Azərbaycanın mərhum energetika naziri Natiq Əliyevin adını verib.

“Qafqazinfo”ya daxil olan məlumata görə, gəminin özəlliyi buzları qıraraq rahat üzə bilməsidir. Gəmi Arktika, Norveç, Kanadada ümumilikdə dünya sularında neft və neft məhsulları daşıyır. Eyni zamanda 4 növ yük daşıma qabiliyyətinə malikdir. Arktikada buzlarda rahat hərəkət edir.

Mübariz Mənsimov dostu ilə bağlı xatirələrini də bölüşüb: “20 illik dostluğumuz var. Sadiq və vətəne sevgisi ilə yaddaşımda hər zaman qalacaq. “Azərbaycan üçün, ölkəm və xalqım üçün hər şey edərəm” deyərək Azərbaycanı layiqincə dünyada təmsil edirdi. Bu gəmi də çox özəl bir gəmidir. Buzları belə qıraraq üzən gəmi... Dünya sularında olacaq və dostumun adını okeanlarda tanıdacaq. Natiq Əliyevi yalnız Azərbaycan deyil, bütün Türk dünyası itirdi. Mən isə ən yaxın dostumu...”

Fəzail Ağamalı Azərbaycandır

“Fəzail müəllimin səhhətində heç bir problem yoxdur. Sadəcə, istirahətə gedib. Tam istirahətdə olduğu üçün mətbuatda görünmür”.

Bu sözləri bir müddət öncə modern.az-a açıqlamasında Milli Məclisin deputatı Fəzail Ağamalının oğlu, Ana Vətən Partiyası Mərkəzi Aparatının rəhbəri Elçin Ağamalıyev bildirmişdi. O, bunları Fəzail Ağamalının səhhətinin pisləşməsinə dair mətbuatda gedən məlumatlara cavab olaraq demişdi.

Modern.az saytı E.Ağamalıyevlə yenidən əlaqə saxlayıb. O bildirib ki, atası Fəzail Ağamalı artıq Azərbaycandır. Deputatın hansı ölkədə dincəldiyini öyrənmək istəsək də, Elçin Ağamalıyev bunu Fəzail Ağamalının özünün açıqlamağının daha məqsəduyğun olduğunu vurğulayıb:

“Fəzail müəllim hazırda Azərbaycandır və sizin suallarınızı cavablandırma biləcək”.

Hakim təqaüdə göndərildi

Bakı Ağır Cinayətlər Məhkəməsinin hakimi Əlisultan Osmanov təqaüdə göndərilib.

APA-nın xəbərinə görə, Ə.Osmanov 65 yaşlı olması ilə bağlı təqaüdə çıxıb. O, icraatında olan işləri yekunlaşdırdıqdan sonra təqaüdə gedib.

“Qaya Mətbuat Yayımı” MMC!

- İstənilən qəzet və jurnallar həm də sərfəli qiymətə:
- Əgər siz qəzet və jurnalların rahatlıqla evinizə və ya ofisi-nizə çatdırılmasını;

- Mətbuatı aldıqdan sonra abunə haqqını ödəmək və bu ödənişin formasını sərbəst seçmək hüququndan istifadə etmək;
- Tirajımızda lazım gəldikdə dəyişikliklər etmək;

Ən başlıcası ayda 26 dəfə nəşr olunan

“Yeni Müsavat” - 0.60 AZN

və bundan əlavə 2500 adda yerli və xarici nəşrlər.

- Abunə yazılmaq üçün uzağa getmək lazım deyil.

Telefonla zəng etməyiniz kifayətdir:

Bakı şəh. 564-63-45; 598-35-22

- Respublikanın digər böyük şəhərlərinə də abunə qəbul olunur.

Havanın temperaturu 4-7 dərəcə enəcək

İyulun 5-də Bakı və Abşeron yarımadasında hava yağmursuz keçəcək. Virtualaz.org Ekologiya və Təbii Sərvətlər Nazirliyinin Milli Hidrometeorologiya Departamentinə istinadən bildirir ki, mülayim cənub küləyi günün ikinci yarısında aralıq güclənən şimal-qərb küləyi ilə əvəz olunacaq.

Havanın temperaturunun yarımadasda gecə 21-25° isti, gündüz 34-39° isti, Bakıda gecə 22-24° isti, gündüz 36-38° isti olacağı gözlənilir.

Abşeron çimərliklərində də niz suyunun temperaturu Sumqayıt, Novxanı, Pırşaqı, Nardaran, Bilgəhdə 23-24°, Zağulba, Buzovna, Mərdəkan, Şüvəlanda 24-25°, Türkan, Hövsan, Sahil, Şixda 26-27° isti olacaq.

İyulun 5-i günün ikinci yarısından 08-i səhərdə Bakıda və Abşeron yarımadasında şimal-qərb küləyinin güclənəcəyi, havanın temperaturunun ötən günlərlə müqayisədə tədricən 4-6° aşağı enəcəyi gözlənilir.

Tibbi-meteoroloji proqnoza əsasən, iyulun 5-i günün ikinci yarısından 8-dək Abşeron yarımadasında güclü xəzri küləyi bə-

zi meteohəssas insanlarda narahətlik bəzi rayonlarda şimal-qərb küləyinin ayrı-ayrı yerlərdə aralıq güclənəcəyi, 7-dən bəzi şimal və qərb rayonlarında şimşək çaxacağı, aralıq yağış yağacağı gözlənilir. Ayrı-ayrı yerlərdə leysan xarakterli olacağı, dolu düşəcəyi ehtimalı var. Havanın temperaturu ötən günlərlə müqayisədə 7-8-də 4-7° aşağı enəcək.

Çaylarda sululuğun artacağı ehtimal olunur.

İyulun 5-i gündüzdən 8-i səhərdə bəzi rayonlarda şimal-qərb küləyinin ayrı-ayrı yerlərdə aralıq güclənəcəyi, 7-dən bəzi şimal və qərb rayonlarında şimşək çaxacağı, aralıq yağış yağacağı gözlənilir. Ayrı-ayrı yerlərdə leysan xarakterli olacağı, dolu düşəcəyi ehtimalı var. Havanın temperaturu ötən günlərlə müqayisədə 7-8-də 4-7° aşağı enəcək.

Çaylarda sululuğun artacağı ehtimal olunur.

“ASAN viza” gömrük-keçid məntəqələrində də tətbiq ediləcək

Yaxın gələcəkdə Azərbaycanda “ASAN viza” sistemi tətbiq ediləcək. Bu sistem yalnız hava limanında deyil, digər gömrük-keçid məntəqələrində də tətbiq ediləcək.

Trend xəbər verir ki, bunu mədəniyyət və turizm naziri Əbülfəs Qarayev İranın vitse-prezidenti, Mədəni İrs Əl İşləri Sənayesi və Turizm Təşkilatının sədri Zəhra Əhmədipur ilə görüşündə deyib.

Nazir diqqətə çatdırıb ki, iki qonşu və dost ölkə arasındakı əlaqələr yüksələn xətlə inkişaf edir. Hər iki ölkənin prezidentləri münasibətlərin yüksək səviyyəyə çatdırılması üçün çox işlər görüblər. Bu istiqamətdə Azərbaycan Respublikası prezidentinin tapşırığı ilə “ASAN viza” sistemi tətbiq edilməyə başlanıb ki, bu da iranlı turistlərin Azərbaycana səfərlərini asanlaşdırıb. Artıq İranın istənilən şəhərindən Azərbaycana səfər etmək istəyən şəxsin Tehran gəlib konsulluğa müraciət etməsinə ehtiyac qalmayıb. Hər bir kəs internet vasitəsi ilə viza almaq imkanına malikdir.

Trampla Putinin görüşünün tarixi açıqlanıb

ABŞ Prezidenti Donald Trampa Rusiya Prezidenti Vladimir Putin iyulun 7-də Almaniyanın Hamburg şəhərində görüşəcəklər.

Bunu Rusiya prezidentinin köməkçisi Yuri Uşakov bildirib. (“Report”)

“Görüşün iyulun 7-də keçirilməsi razılaşdırılıb”, - Y.Uşakov vurğulayıb.

Bu, onların prezident kimi ilk şəxsi görüşü olacaq.

İran Xəzərdə hərbi təlim keçirir

İranda Hərbi Dəniz Donanması Xəzərdə “Güc və sabit təhlükəsizlik-96” kodu adı altında hərbi təlimə başlayıb. “Report” xəbər verir ki, bunu Şimali Donanmanın və İran Hərbi Dəniz Qüvvələrinin 4-cü zonasının komandanı Əhmədrza Baqiri bildirib.

“Birinci mərhələ cari ilin mart ayında keçiriləcək. Təlimin beşinci və sonuncu mərhələsi 2017-ci ilin avqustunda keçiriləcək və Xəzərdə 88 min kv. metr ərazini əhatə edəcək”, - deyərək Əhmədrza Baqiri vurğulayıb.

Onun sözlərinə görə, təlim zamanı yeni hərbi qurğu və silahlar, o cümlədən “Sahil-dəniz” tipindən olan raket-kosmik sistemindən istifadə planlaşdırılır.

Daşqınlar Çinə milyardlarla dollar ziyan vurdu

Çinin bir sıra cənub vilayətlərində daşqınlar 33 nəfərin həyatına son qoyub, daha 15 nəfər itkin düşmüş hesab edilir.

“Trend” xəbər verir ki, yerli qurumlar 8 vilayət və müxtər rayonunda 100 minlərlə insanı təxliyə edib. Birbaşa iqtisadi zərər 18 milyard yuan (2,65 milyard dollar) qiymətləndirilir.

Təbii fəlakət nəticəsində 19 mindən çox ev dağılıb, 189 min ev, həmçinin 668,2 milyon hektardan çox əkin sahələri zərər görüb.

Ümumilikdə daşqınların 9,5 milyon nəfərə toxunduğu bildirilir. Güclü yağıntılardan bazar gününə qədər davam edəcəyi gözlənilir.

Alman polisi dünya liderlərinə hücum hazırlayan şəxsi tutdu

Almaniya polisi Rostok şəhərinin 30 yaşlı sakinini saxlayıb. “Trend” xəbər verir ki, o, Hamburgda keçiriləcək G20 sammiti zamanı silahlı hücumlar planlaşdırmaqda şübhəli bilinib.

Polisin Rostok şəhərində, eləcə də digər ətraf qəsəbələrdə apardığı axtarışlar nəticəsində çoxlu sayda odlu silah, partlayıcı maddələr, kimyəvi vasitələr və soyuq silahlar aşkar edilib.

Qeyd edək ki, G-20 sammiti Hamburgda iyulun 7-8-də keçiriləcək. Zirvə görüşünə ABŞ, Rusiya və Türkiyə prezidentləri də qatılacaq.

ATƏT cəbhədə monitorinq keçirdi

ATƏT-in fəaliyyətdə olan sədrinin şəxsi nümayəndəsinin mandatına uyğun olaraq, iyulun 4-də Füzuli rayonu, Aşağı Veysəlli kəndinin yaxınlığında yerləşən Azərbaycan və Ermənistan qoşunlarının təmas xəttində monitorinq keçirilib.

Virtualaz.org Müdafiə Nazirliyinin saytına istinadən bildirir ki, monitorinq insidentsiz başa çatıb.

Ermənistanda 5 bal gücündə zəlzələ oldu

Ermənistanın Gümrü şəhəri yaxınlığında Rixter cədvəli ilə 5 bal gücündə zəlzələ baş verib.

Trend-in məlumatına görə, zəlzələnin episentri yerin 10 kilometr dərinliyində qeydə alınıb.

Yeraltı təkanlar nəticəsində hər hansı dağıntı və tələfatın olub-olmaması barədə hələ məlumat verilməyib.

Qeyd edək ki, Gümrü şəhərində Rusiya Silahlı Qüvvələrinin hərbi bazası yerləşir.

Bir gündə qəzalarda 4 nəfər ölüb, 10 nəfər xəsarət alıb

Azərbaycanda bir gündə baş vermiş yol-nəqliyyat hadisələrinin statistikasını açıqlayıb.

APA-nın DİN-in saytına istinadən verdiyi məlumata görə, iyulun 3-də respublikanın avtomobil yollarında 8 yol-nəqliyyat hadisəsi baş verib, nəticədə 4 nəfər ölüb, 10 nəfər xəsarət alıb.

Hər bir faktla bağlı araşdırma aparılır.

Cəbrayıl rayonunun Cocuq Mərcanlı kəndinin yenidən qurulmasının ikinci mərhələsinə start verilib. Kəndə onlarla kran və yük maşınları cəlb edilib.

kənddə 209 ev, 250 təsərrüfat var idi. Amma bu gün 418 təsərrüfat, yəni ailə mövcuddur. Həmin dövrdə əhalinin sayı 1070 nəfər idisə, bu gün 1500-dək artıb”.

Qeyd edək ki, Cocuq Mərcanlının yenidən qurulmasının birinci mərhələsində inşa olu-

onlardakı hərbi hissələrə səfər etdilər. Əslində son kitabımızı da bu səfərlər üçün hazırlamışdıq ki, Müdafiə Nazirliyinə təqdim edək. Biz kitabları hərbi hissələrə təqdim etməzdən əvvəl nazirliyə göndəririk ki, rəy alaqlar. Onlar rəy verirlər ki, hansı kitab orduya verilə bilər, hansı yox.

dərdik. Onlardan 250-ni nazirlik qəbul etdi, qalanını bizə qaytarıldı. AYB xətti ilə yığılan həmin kitabları biz görüşdən öncə göndərdik ki, nazirliyin müvafiq komissiyası hansı kitabları hərbi hissələr üçün uyğun görürsə, onları saxlasın. Elə də oldu. 250 kitab seçib, qalanlarını geri qaytardılar.

Sonra biz həmin hərbi hissədə Anar müəllim, Nəriman Həsənzadə və Rauf Aslanovun iştirakı ilə görüş keçirdik. Seçilən kitablar foyədə əsgər və zabıtlərə paylandı. Həmçi-

Bu gün 27 minə yaxın məzun imtahan verəcək

İmtahanlar 9 şəhər və rayonda keçiriləcək

Dövlət İmtahan Mərkəzi (DİM) iyulun 5-də növbəti imtahanlar keçirəcəkdir.

DİM-dən verilən məlumata görə, imtahanlar 9 şəhər və rayonda - Bakı, Naxçıvan, Gəncə, Şəki, Bərdə, Göyçay, Şirvan, Lənkəran və Xaçmazda 52 imtahan mərkəzində təşkil olunacaq və ümumilikdə 26 709 nəfərin iştirak edəcəyi gözlənilir.

Bu imtahanlarda ali təhsil müəssisələrinin V ixtisas qrupuna (xüsusi qabiliyyət tələb edən ixtisaslara) və tam (11 illik) orta təhsil bazasında orta ixtisas təhsili müəssisələrinə (kolleclərə) sənəd verən 17 928 nəfər əvvəlki illərin məzunları, ümumi (9 illik) orta təhsil bazasında orta ixtisas təhsili müəssisələrinə (kolleclərə) sənəd verən 4886 nəfər əvvəlki illərin məzunları və eksternat qaydasında attestasiyada iştirak etmək üçün qeydiyyatdan keçən və üzrlü səbəbdən buraxılış imtahanlarında iştirak edə bilməyən cari ilin məzunları olan 914 nəfər IX sinif, 2981 nəfər isə XI sinif şagirdinin iştirakı nəzərdə tutulur.

İmtahanların idarə olunması üçün 188 imtahan rəhbəri, 2182 nəzarətçi-müəllim ayrılıb.

Bu imtahanlarda iştirak edəcək şagirdlər (abituriyentlər) "İmtahana buraxılış vərəqəsi"ni internet vasitəsilə iyunun 30-dan etibarən çap edib götürə bilərlər. Buraxılış vərəqəsi ilə yanaşı onlara "Yaddaş kitabçası"ndan çıxarış da təqdim olunur. Burada şagirdlərə (abituriyentlərə) imtahan prosesi ilə bağlı vacib tövsiyələr, onların əməl etməli olduqları qaydalar və digər zəruri məlumatlar çətdirilir.

Şagirdlər (abituriyentlər) imtahana "İmtahana buraxılış vərəqəsi", şəxsiyyəti təsdiq edən sənədin əslini, Azərbaycan vətəndaşları (16 yaş tamam olmayan şagirdlər də daxil olmaqla) şəxsiyyət vəsiqəsini, əcnəbilər şəxsi pasportları və icazə vəsiqələrini, vətəndaşlığı olmayan şəxslər şəxsiyyət vəsiqələrini və icazə vəsiqələrini, qaçqın statusu almış xarici vətəndaşlar və onların ailə üzvləri isə qaçqın vəsiqələrini, şəxsiyyət vəsiqəsinin şəkli olmayan şagirdlər digər sənədlərlə yanaşı, təhsil müəssisəsi tərəfindən verilmiş və fotosəkilləri yapışdırılmış arayışı (arayışa şagirdin 3x4 sm ölçülü şəkli yapışdırılır və şəkil möhürlə təsdiqlənir) sənədləri gətirməlidirlər.

Qeyd edək ki, göstərilən sənədlərdən biri olmayan və ya sənədləri arasında uyğunsuzluq olan şəxslər imtahan binasına buraxılmayacaqlar.

Dəmir yollarında gediş haqları artırılır

"Ölkədaxili sərnişin və sürət qatarlarında baza tarifinə kupe və plaskart tipli vaqonlarda aşağı yerlərə 1,2 əmsal tətbiiq ediləcək".

Bu barədə "APA-Economics"ə "Azərbaycan Dəmir Yolları" QSC-nin İctimaiyyətlə əlaqələr şöbəsinin rəisi Sevinc Qədirova məlumat verib.

"Sərnişinlərə göstərilən xidmət səviyyəsini yaxşılaşdırmaq, çəvik tarif tənzimlənməsini təmin etmək məqsədi ilə, gediş haqlarının tənzimlənməsi üçün 15 iyul tarixindən etibarən ölkədaxili sərnişin və sürət qatarlarında baza tarifinə kupe və plaskart tipli vaqonlarda aşağı yerlərə 1,2 əmsal tətbiiq ediləcək", - deyər S.Qədirova vurğulayıb.

Qeyd edək ki, ölkədaxili sərnişin və sürət qatarlarında baza tarifinə kupe və plaskart tipli vaqonlarda aşağı yerlərə 1,2 əmsalının tətbiiq qiymətlərinin 20% artırılması deməkdir.

dələrinə yer verən, sosial-iqtisadi problemləri işıqlandıran tam müstəqil televiziya olduğu qeyd olunub. Hazırda Avropa Şurası Əziz Orucovun işi ilə bağlı ciddi fəaliyyət göstərir və eyni zamanda Avropa Şurasını digər müvafiq qurumları da, yəni İnsan Hüquqları üzrə və Media Məsələli üzrə komissarlarının da məsələyə müdaxilə edəcəyi gözlənilir.

Qeyd edək ki, Ə.Orucov mayın 2-də Nəsimi rayon Məh-

kəməsinin qərarı ilə 30 sutka inzibati həbsə məhkum edilib. O, İnzibati Xətalər Məcəlləsinin 535.1-ci maddəsi ilə polis qanuni tələbinə tabe olmaqda günahlandırılıb. Azadlığa çıxmasına bir gün qalmış digər müvafiq qurumları da, yəni İnsan Hüquqları üzrə və Media Məsələli üzrə komissarlarının da məsələyə müdaxilə edəcəyi gözlənilir.

Qeyd edək ki, Ə.Orucov mayın 2-də Nəsimi rayon Məh-

□ Cavanshir ABBASLI

Cocuq Mərcanlıya köçürülmə bu gün başlanacaq

Məcburi Köçkünlərin Sosial İnkişaf Fondunun direktoru Sabir Əhmədov APA-ya açıqlamasında Cocuq Mərcanlıda 100 evin tikintisi üçün 17 hektar torpaq sahəsində təmizləmə işlərinin aparılacağını deyib. Kənddə yeni mənzillər, uşaq bağçası, 50 yerlik xəstəxana, inzibati bina, poçt məntəqəsi, eləcə də kommersiya obyektlərinin inşası nəzərdə tutulub.

Cəbrayıl rayon İcra Hakimiyyətinin başçısı Kamal Həsənov APA-ya bildirib ki, Cocuq Mərcanlıda aparılan tikinti işlərinin ikinci mərhələsi də kənd sakinlərinin bütünlüklə evlə təmin olunmasına yetməyəcək: "Çünki əhalinin sayı kənd sakinlərinin buranı tərk etdikləri dövrlə müqayisədə iki dəfə artıb. Cocuq Mərcanlı ermənilərin nəzarətinə keçəndə ev hesabı ilə

nan 50 mənzilin sahibləri püşkatma yolu ilə müəyyənləşdirilib. Onların qəsəbəyə köçürülməsinə bu gün başlanacaq.

Azərbaycan Yazıçılar Birliyinin Hərbi-Vətənpərlilik Komissiyasının yeni tərkibi məsul olduğu istiqamət üzrə bir sıra layihələr həyata keçirmək, hərbi hissələrə yazıçıların mütəmadi səfərlərini təşkil etməyi qarşıya məqsəd qoyub.

Komissiyanın sədri, hərbi marşların bəstəkarı, şair Şahin Musaoğlu modern.azsaytına açıqlamasında həm bundan əvvəl, həm də bundan sonra görəcək işlər barəsində danışıb:

"Ölkə xaricində olduğum üçün özüm hərbi hissələrdə keçirilən son görüşlərə gedə bilmədim. Amma bizim komissiyanın üzvlərinin hamısı bu işdə aktiv iştirak etdilər. Bir sıra regi-

Anar yazıçı və şairləri ora aparır

Ötən dəfə AYB rəhbərliyi ilə Müdafiə Nazirliyinin generaliteti arasında aprel hadisələrinin illik dönmü ilə bağlı görüş keçirildi. Tədbir "Azərbaycan ordusu" qəzetində də işıqlandırıldı. Biz görüşdən əvvəl Müdafiə Nazirliyinə 400-ə qədər kitab gön-

nin, bəzi kitablar nazirliyin Zabıtlar Evinin kitabxanasına hədiyyə edildi. General-mayor Rasim Əliyev, Anar müəllim, Nəriman Həsənzadə, mən çıxış etdik. Daha sonra görüş bədii proqramla davam etdi".

"Kanal 13"ün rəhbərinin həbsindən bir ay ötür-Əziz Orucov ailəsi ilə görüşə bilmir

Lamiyə Orucova: "Bir aydır oğlunu görməyən ananın..."

"Kanal 13" internet televiziyasının rəhbəri Əziz Orucovun həbsindən bir ay ötür. Hazırda 1 sayılı Bakı İstintaq Təcridxanasında saxlanılan kanal rəhbərinə ailəsi ilə görüşə icazə verilmir. Yalnız onun həftədə iki dəfə telefonla danışmaq hüququ təmin olunub.

Ə.Orucovun həyat yoldaşı, "Kanal 13"ün redaktoru Lamiyə Orucova (Çerpanova) deyir ki, artıq bir aydır əsassız olaraq Ə.Orucova görüş verilmir: "Əzizinin səhhəti və fiziki durumu yaxşıdır. İki nəfərlik kamerada saxlanılır. Əsas problem bizimlə görüşə bilməməsidir. Əzizə ailəsi ilə görüşə icazə verilməməsi günlər öncə istintaqda dindirilərəkən təzyiqli qalxaraq komaya düşən anası Almaz xa-

Əziz Orucov

nımın səhhətini daha da ağırlaşdırır. Bir aydır oğlunu görməyən ananın həm fiziki, həm də psixoloji durumu kəskin pisləşib. Həbsxana divarlarının ardında hər addımında qanun pozuntusu var. Hər həftə Əzizə

aparılan sovqat tam yarı edilərək ona çatdırılır. Havanın temperaturu 30-35 dərəcə olmasına baxmayaraq, içəriyə ventilyatorun buraxılmasına icazə verilmir. Səbəbini soruşanda isə ironiya ilə "havalər elə qızmayıb" cavabını verirlər. Baxmayaraq ki, öz otaqlarında iki kondisioner işləyir. Bu içəridə olan dustaqların hüquqlarının birbaşa pozuntusudur".

Lamiyə xanım onu da bildirdi ki, artıq Əziz bəyinin işi ilə bağlı olan ilkin məhkəmə prosesləri yekunlaşıb: "İş artıq yaxın günlərdə Avropa Məhkəməsinə baxılacaq. Avropa Şurasının Mətbuat Azadlığı platformasına Əziz Orucovun adını öz platformasına daxil edib. Bu dünyanın bir necə nüfuzlu təşkilatının Avropa Şurasının tərkibində yaratdığı jurnalistlərin azadlığına görə platformadır. Və Əziz Orucovun adı "Kanal 13"ün rəhbəri olaraq ən yüksək təhlükə səviyyədə, birinci dərəcəli həyəcan səviyyəsində ora salınıb. Həmin təşkilatın hesabatına salınan adlarla bağlı hökumətlərdən cavab tələb olunur. Azərbaycan hökumətinə də müraciət olunub, lakin hələ heç bir cavab verilməyib. Əziz Orucovun administrativ şəkildə həbs olunması və həbsinin son günündə başqa bir ittihadla barəsində 4 aylıq həbs qətimkan tədbirinin seçilməsi, daha sonra evində və ofisində axtarış aparılması hesabatda öz əksini tapıb. Eyni zamanda hesabatda "Kanal 13"ün fəaliyyətindən də bəhs olunub. Öz efrində hökumət və müxalifət nümayən-

"Məhkəmə və hüquq sistemində köklü islahatlar aparılmadan ölkəyə arzu olunan səviyyədə investor cəlb etmək mümkün deyil". Bu sözləri Azərbaycan Demokratiya və Rifah Hərəkatının sədri Qubad İbadov iyunun 4-də "Azərbaycanda məhkəmə və hüquq sisteminin mövcud durumu" mövzusunda keçirilən dəyirmi masada söyləyib.

Q.İbadov qeyd edib ki, son zamanlar aparılan islahatlar çərçivəsində 12 Strateji Yol Xəritəsi qəbul olunsa da, onlar heç biri məhkəmə və hüquq islahatlarını özündə əks etdirmir: "Ancaq iqtisadi inkişaf istiqamətində ən vacib məsələ məhkəmə və hüquq islahatlarıdır. Əgər biz ölkəyə investisiya cəlb etmək istəyirsək, ilk növbədə məhkəmə sistemində islahatlar aparılmalıdır. Biz bu məsələni hər zaman diqqətdə saxlamışıq. İndi də məhkəmə sisteminin problemlərini gündəmə gətirməklə hüquq sistemindəki çatışmazlıqlara diqqət çəkmək istəyirik. Azərbaycanda məhkəmə və hüquq sistemi kifayət qədər müstəqil deyil. Hökumət bunu etiraf etməlidir və bunu həll etmək üçün ortaya bir konsepsiya qoymalıdır".

İqtisadçının sözlərinə görə, inkişaf etməkdə olan ölkələrin əksəriyyətində müstəqil məhkəmə hakimiyyətinə rast gəlmək mümkündür: "Müstəqil məhkəmə hakimiyyəti olmayan ölkədə iqtisadiyyatın inkişafından danışmaq mümkün deyil. Nə də ölkəyə böyük miqyasda investor cəlb etmək real deyil. Investor üçün 3 məsələ önəlidir, ölkənin makroiqtisadi göstəriciləri, vergi və gömrük sisteminin durumu və müstəqil məhkəmə hakimiyyəti. Ölkənin makroiqtisadi durumu ürekaçan deyil. Vergi və gömrük sistemində müəyyən islahatlar həyata keçirilsə də, müstəqil məhkəmə hakimiyyətinin olduğunu demək mümkün deyil".

Q.İbadov vurğuladı ki, Azərbaycanda qanunvericilikdə də kifayət qədər problem var: "Qanunlar yaxşı olsa belə, müstəqil məhkəmə hakimiyyətinin olmaması onları həyata keçirməyə imkan vermir. Azərbaycan bu mənada beynəlxalq inteqrasiyadan faydalanmırsa, beynəlxalq təşkilatlardan çıxırsa, biz qanunvericiliyimizi təkmilləşdirə bilməyəcəyik. Əgər Azərbaycan Ümumdünya Ticarət Təşkilatına üzv deyilsə, investoru kim inandırır bilər ki, onun biznesi təhlükəsiz şəraitdə olacaq, risk altında olmayacaq. Məhkəmə və hüquq sisteminin normal işləməsi insan hüquqlarının pozulmasına gətirib çıxarır. Belə olan halda investoru Azərbaycana yatırım etməyə cəlb etmək olmur. Mən bir iqtisadçı kimi bu durumun iqtisadiyyata, investisiya mühitinə mənfi təsirlərindən danışmıram. Digər ekspertlərimiz də müstəqil məhkəmə hakimiyyətinin olmamasının başqa sahələrə təsirini təhlil edəcəklər".

Daha sonra çıxış edən politoloq Fərhad Mehdiyev də bildirdi ki, məhkəmə və hüquq sistemində islahatlar zəruridir: "Əsas məsələ qanunun müəmməl olması deyil, əsas ona əməl edən insanlardır. İstənilən qanunda bir boşluq tapıb yaymaq mümkündür. Çünki Azərbaycanda məhkəmə sistemi

"İqtisadi inkişaf istiqamətində ən vacib məsələ məhkəmə və hüquq islahatlarıdır"

Vətəndaş cəmiyyəti Azərbaycanda məhkəmə və hüquq sisteminin mövcud durumunu müzakirə etdi

özünü sanki bir hüquq -mühafizə orqanıdır və hökumət ona belə bir səlahiyyət verib. Onlar qanunu qəbul etmək istəmədikdə, etmirlər".

F.Mehdiyevin sözlərinə görə, hakim korpusunun yetişdirilməsi ayrı bir məsələdir: "Digər tərəfdən hakimlərin müstəqil olması problemdir. Birincisi, əksərinin yetərli savadı yoxdur, ikincisi az-çox korrupsiyaya bulaşıblar. Hakimlər qanunun yazdığını etmirlər. Mənim fikrimcə, hakimin öz xarizması olmalıdır. Hakim gənc olmaq üçün müəyyən yaş və iş təcrübəsi olmalıdır. Hakim özünə güvənməlidir. Digər bir məsələ odur ki, hakimlərə təzyiqlər olunur, yerli icra hakimiyyəti rəhbərlərindən onlara təzyiqlər gəlir. Bu mənada məsələyə kompleks yanaşmaq lazımdır. Qarşımızda Gürcüstan təcrübəsi var. Onlar xaricdə təhsil alan hüquqşünasları birbaşa məhkəmə hakimi təyin edirlər. Bu işdə siyasi iradə olduqca vacibdir. Yeni bir hakim korpusu yetişdirilməlidir, onların təhsili və təcrübəsi dəyişdirilməlidir. Hakimlər üzərində nəzarət olmalıdır demək də doğru deyil, çünki hakim müstəqil olmalıdır".

Politoloq hüquq dərslərinin olmamasının da səbəblərini izah etdi: "Hüquq kitablarını yazanlara da normal pul verilmir. Müəllimlərə isə yazdıqları kitabı satmağa icazə verilmir. Xaricdə isə hüquq kitabları çox bahadır. Ona görə də bizdə bu kitabları yazmağa maraq yoxdur. Mən müəllimlərə təklif edirdim ki, kitabı yazın və tələbəyə satın. Bunun başqa mexanizmi yoxdur".

Media hüququ üzrə ekspert, hüquqşünas Ələsgər Məmmədli də ilk növbədə hüquqşünasların təhsil məsələ-

sine toxundu: "Bizim buradakı müzakirələrimizin reallığa çevrilməsi mənim üçün o qədər də gözlənilən deyil. Çünki hökumət vətəndaş cəmiyyətinin və ya cəmiyyətdəki təşəbbüs qruplarının təkliflərinə hər zaman qapalı olub. Səbəb isə odur ki, həmin islahatlar həyata keçirmək niyyətində olmayıb. Azərbaycanda hüquq sisteminin hansı sahəsini nəzər salsaq, problemlərin şahidi olarıq. Siyasi məsələlərdə, media ilə bağlı işlərdə məhkəmələr demək olar ki, siyasi hakimiyyətdən asılıdır. Xarici təcrübədən istifadə edərkən də mənfəətləri tətbiq etdikləri hallar daha çoxdur. Qanunun əsas mahiyyəti insanın hüquq və azadlıqlarının qorunmasıdır".

Məhkəmə-hüquq sisteminin ən böyük problemlərindən biri təhsillə bağlıdır. İki-üç universitetlərdə hüquq ixtisası var, onlar da dövlət universitetləridir. Özəl universitetlərdə hüquq təhsili qadağan edilib. Bu da nəticə etibarilə akademik azadlıq olan mühitdə yetişən kadrların çatışmazlığına səbəb oldu. BDU-nun hüquq fakültəsini bitirən tələbə nə qədər savadlı olsa da, azad ola bilməz. O zaman da ədalətli qərarlar qəbul etməkdə çətinlik çəke bilər".

Ə.Məmmədli qanunların liberallıq səviyyəsinin də getdikcə azaldığını bildirdi: "Mən qanunların analizi ilə məşğul oluram. Gəldiyim qənaət odur ki, qanunların liberallaşması prosesində çox sayda geri addımlar atılıb. Mülkiyyətin qorunması, şəxsi və fərdi hüquqların qorunması məsələsində qanunvericilikdə məhdudiyətlər yaradılıb. Ancaq indi bu danışıqlarımız da problemi həll etmir. Çünki qarşı tərəf tədbirlərdə təmsil olunmur. Əvvəllər

İqtisadçı-ekspert, hüquqşünas Əkrəm Həsənov da çıxışında vurğuladı ki, əsas probleminiz Azərbaycanda hüquq dövlət ənənəsinin zəif olmasıdır: "Bunun səbəbi də təhsildir. Təhsilin bütün sahələrində problem olsa da, ən bərabər olan hüquq təhsildir. Elementar hüquq dərsləri yoxdur. 26 il ərzində bu dərslər formalaşmayıb. Biz 90-cı illərdə oxuyanda Rusiya dərslərindən istifadə edə bilirdik. Ancaq neçə illər ərzində qanunvericiliyimiz dəyişdi, Rusiya qanunvericiliyi ilə eynilik azaldı. Ona görə də, Rusiya dərslərini oxumaq mümkün deyil. Biz bu sahədə nəinki Rusiya, Gürcüstan və Qazaxıstandan, Özbəkis-

kan sistemindən köçürmədik və o qanun işləməyəcək. Beynəlxalq təşkilatlar da bu işdə məsuliyyət daşıyır. Dünya Bankı 20 ildən çox müddət ərzində Azərbaycanda bir qanun qəbul edə bilməyib".

Ekspert qeyd etdi ki, siyasi hüquqlar da çox önəmlidir, ancaq iqtisadi hüquqlar təmin edilməyincə siyasi hüquqlar da təmin olunmayacaq: "Dövlət özü də maraqlı olmalıdır ki, ən azından mülki münasibətlər sahəsində ədalətli qanunlarımız olsun. Ancaq ən bərabər qanunumuz Mülki Məcəllədir. Oxuyanda heç başa düşmərsən ki, nə yazılıb. O qanun ki, dövlətdə iqtisadi münasibətləri tənzimləməlidir, həmin qanun anlaşılan

beynəlxalq qurumlar bu müzakirəni təşkil edirdi, orada hökumət də iştirak edirdi və biz orada bir-birimizi eşidə bilirdik. İndi isə hökumət bizə qarşı etinasızdır. Hökumət Avropa Məhkəməsinin qərarlarını belə icra etməyi gecikdirir. Yalnız cərimələr ödənilir, ancaq pozulan hüququn bərpası, həmin qanunvericilik normasının dəyişdirilməsi, bunu edən hüquq-mühafizə orqanı işçisinin cəzalandırılması təcrübəsi yoxdur. Ona görə də cəmiyyətdə bir inamsızlıq var. Hətta beynəlxalq məhkəmələrə də inam yoxdur. Heç bir vətəndaş gedib məhkəmədə haqqını bərpa edəcəyinə inanmır. Hər kəs haqqını dolay yolla almağa çalışır".

Hüquqşünası çıxışı pozitiv notlarla yekunlaşdırdı: "Azərbaycan cəmiyyəti qanunlara qarşı çox tolerant cəmiyyətdir. Əgər bizim cəmiyyətdə doğru idarəetmə tətbiq edə getirə bilsək, çox sürətlə yüksələ bilərik. "ASAN xidmət"də çalışanlar da Azərbaycan vətəndaşdır, digər qurumlarda çalışanlar, rüşvət alanlar da Azərbaycan vətəndaşdır. Deməli, səbəb insan faktoru deyil, idarəetmə faktorudur. Düzgün idarəetmə olarsa, problemlər həllini tapa bilər".

deyil. Məmurlar isə qanunlara tənqidi yanaşmanı siyasi ambisiyaların olması kimi dəyərləndirirlər. Azərbaycanda tanınmış hüquqşünasların da bir hissəsi bisavaddır. Hər hüquqşünasın öz sahəsi olmalıdır. Ancaq onlar istənilən sahəyə girirlər. Hüquqşünas bilmədiyi sahəyə müdaxilə etməməlidir. Bu sahədə vəziyyət çox pisdır".

Əkrəm Həsənov diqqətə çatdırdı ki, məhkəmə qərarlarının vahid elektron sistemi yaradılsa, problem həllini tapacaq: "Ancaq bu hökumətə sərf etmir. Əgər mən məhkəmə qərarlarını görə bilsəm, sabah eyni məsələ üzrə oxşar qərar tələb edə bilərəm. Ancaq ölkəmizdə vahid oyun qaydaları yoxdur, eyni məsələ ilə bağlı tam fərqli qərarlar qəbul edilə bilər. Beynəlxalq təşkilatlar bir neçə il öncə vahid elektron sistemi tələb ediblər. Ancaq Ədliyyə Nazirliyi buna getməyib. Hakimlərin əmək haqqı məsələsi də problemdir. Hakimlərin köməkçilərinin maaşları o qədər güllüncdür ki, hakimlər öz ciblərindən köməkçilərinə pul verirlər. Onlara dövlətdən ayrılan dəftərxana xərcləri də verilmir. Hakimlər sanki bir ofis saxlayırlar. Nə qədər ki, maaşlar qaydasına düşməyib, məhkəmə sistemində islahatlar mümkün olmayacaq.

Vəkil Aslan İsmayılov da vurğuladı ki, biz əgər ölkədəki problemləri həll etmək istəyirsək, ilk növbədə məhkəmə sistemini düzəltməliyik: "Bizim vətəndaş cəmiyyəti olaraq bacaramadığımız əsas iş bu problemləri ictimailəşdirməkdir".

Digər çıxışçılar da hüquq və məhkəmə sistemindəki problemlərdən dolayı vətəndaşların yaşadıqları çətinliklərdən bəhs etdilər.

□ Nərgiz LİFTİYEV
Fotolar müəllifindir

Yasamal Rayon İcra Hakimiyyətinin başçısı İbrahim Mehdiyev "Sovetski" dəki məscidi özbaşına sökdüyü üçün cəzalandırılması mərkəzi hakimiyyətin əsas qolu olan icra hakimiyyəti strukturunda ciddi təşviş yaradıb. Çoxları belə hesab edirlər ki, uzun illərdir ki, icra başçısı işləmiş İ.Mehdiyevin işdən qovulması əslində bütün icra başçılarına ciddi xəbərdarlıqdır və bu, özünü "balaca padşah" hesab edənlərlə bağlı prosesin hələ başlanğıcıdır.

Təsadüfi deyil ki, Yeni Azərbaycan Partiyasının İcra Katibliyinin Siyasi Təhlil və Proqnozlaşdırma şöbəsinin müdiri, deputat Aydın Mirzəzadə də prezidentin sət qərarını digər icra başçılarına xəbərdarlıq kimi qiymətləndirib. "Bundan sonra hər bir kəs tutduğu vəzifədən asılı olmayaraq işinə məsuliyyətlə yanaşmalı, səhvlərə yol verməməli, atdığı addımların nə dərəcə dövlət siyasətinə uyğunluğu haqda özünə hesabat verməlidir" deyərək, A.Mirzəzadə vurğulayıb.

"Yeni Müsavat"a hökumətə yaxın mənbələrdən daxil olan məlumatlara görə, iqtidar işinin öhdəsindən gələ bilməyən, yerli əhalini narazı salan icra başçıları haqda sət qərarlar verməyə hazırlaşır. Belə ki, bir neçə rayondan mütəmadi olaraq Prezident Administrasiyasına göndərilən şikayətlərdən sonra icra başçılarına xəbərdarlıq edilsə də, onlar işlərində dönüş yaramıyaraq davam edirlər. Yada salaq ki, dövlət başçısı İlham Əliyev bu ilin əvvəlində və aprelində keçirdiyi müşavirədə yerli icra başçılarına sət xəbərdarlıq etmişdi. Prezident icra başçılarına rəhbərlik etdikləri rayonlara investisiya cəlb edilməsini sət kimi qoymuşdu. "Gələcəkdə yerli icra orqanlarının fəaliyyətinə veriləcək qiymət, eyni zamanda, bu amilə də əsaslanacaqdır - bu və ya digər rayona

nə qədər sərmayə gətirilib. Yerli icra orqanları mərkəzi icra orqanları ilə birlikdə bu işləri təşkil etməlidirlər" deyərək, prezident qeyd etmişdi. Ölkənin valyuta ehtiyatlarının və mərkəzi büdcədən rayonlara ayrılan vəsaitlərin azalması fonunda dövlət başçısının bu tələbi icra başçıları üçün ciddi sınaq sayılırdı.

Məlumatlara görə, iki-üç rayon istisna olmaqla əksər icra başçısı bu tapşırığı yerinə yetirə bilməyib. Fərqlənən rayon icra başçıları isə yalnız şəxsi əlaqələr hesabına Rusiyanın vilayətləri ilə əməkdaşlıq müqavilələri imzalayıb, qarşılıqlı biznes mühitini canlandırmağa çalışıblar. Bu sırada Gəncə və İmişli rayonlarının icra başçıları fərqləniblər. Onlar şəxsi təşəbbüsləri ilə bir sıra ölkələrə səfər edərək, oradakı iş adamları ilə görüşlər keçirib, rayona investisiya yatırmağa çalışıblar. Digər icra başçıları isə ənənəvi "kabinet siyasətindən" əl çəkməyiblər.

Bildirilir ki, rayonda heç bir iş yeri yaratmayan, əhalinin narazılığını artıran icra başçılarına siyahısı artıq hazırlanıb. Mərkəzi hakimiyyətin ümidi doğrultmayanlar əsasən, aran və sərhəd rayonlarıdır. Onlar rayonların iqtisadi potensialına baxmayaraq, ötən aylar ərzində heç bir irəliləyişə nail ola bilməyiblər. Rayona sərmayə cəlb etmək, ye-

İcra başçıları tələsdə - "Yasamal başlanğıcı.."

Prezident İlham Əliyevin sət qərarı icra başçılarının "yuxusunu qaçıdırıb", həтта müalicə adı ilə istirahətdə olanlar belə tələsik rayona qayıtmalı olublar; bölgələrdə heç bir iş yeri yaratmayan, əhalinin narazılığını artıran icra başçılarına siyahısı artıq hazırdir...

ni iş yerləri açmaq, yerli əhalinin problemlərinə daha həssas və çevik münasibət gös-

tərmək əvəzinə, bəzi rayonlarda əksinə, narazılıqlar da artıb. Bu isə iqtidarın yaxınlaş-

maqda olan seçki ilində qarşıya qoyduğu siyasi və iqtisadi strategiyaya ziddir.

Aydındır ki, seçki ilində sosial-iqtisadi gərginlikdən istifadə edənlər ortaya çıxır ki, əyalətlərdə mümkün narazılıqlar belə qüvvələrin marağına xidmət edə bilər. Bu səbəbdən də yaxın vaxtlarda İbrahim Vəliyev kimi işsiz qalacaq icra başçıların sayı artacaq.

Mənbənin iddiasına ilk növbədə sakinlərin daha çox narazılıq etdiyi icra başçıları dəyişdiriləcək. Həmin icra başçılarına adı müəyyənləşdirilib və prezidentə təqdim edilmək üçün hazırdir. Yevlax, Balakən, Ağcabədi, Beyləqan, Ağdam, Ağstafa, Bərdə, Biləsuvar, Göyçay, Neftçala, Saatlı, Salyan, Şamaxı, Şəmkir və Astara rayonlarının icra başçılarına adının ilk sırada olduğu deyilir. Bu səbəbdən icra başçılarına "yuxusu qaçıdırıb", həтта müalicə adı ilə istirahətdə olanlar belə tələsik rayona qayıtmalı olublar.

□ "YM"

Deputat qızının "bakılı-rayonlu" söhbəti aranı qatdı

Xeyrəddin Qoca: "Vaxtilə bəzi "bakılılar" ümümmillidə lider Heydər Əliyevə də deyirdilər: "Bakıya gəlmə!"

Əli Mirəliyev: "Aygün Səmədzadə başından çox böyük danışib"

Baloğlan Əşrəfov: "İnana bilmirəm ki, Aygün Səmədzadə bu cür səhvlərə yol versin..."

Yerlibazlıq söhbəti təkcə ölkəmizdə deyil, dünyanın ən inkişaf ölkələrində belə ənənəyə çevrilib. Bu, cəmiyyətdə mövqe tutmaq üçün müəyyən bölgəyə mənsub olmaq anlayışındadır. Azərbaycanda da yerlibazlıq, insanları bu və ya digər regionlara ayırma çox geniş şəkildə yayılıb. "Haralısan?" sualı ilə gündəlik həyatımızda tez-tez rastlaşırıq. Bəzən ictimaiyyətin ən məşhur, nüfuzlu, ziyalı şəxslərinin dilindən yerlibazlıq məsələsini eşidirik.

Elə bu günlərdə tanınmış bəstəkar, əməkdar incəsənət xadimi, deputat Ziya Səmədzadənin qızı Aygün Səmədzadə sosial şəbəkədə yerlipərəst olmadığını deyib, rayon camaatı haqda sət fikirlər bildirib: "Yerlipərəst və qohumbaz deyiləm. Düşünürəm ki, milləti geriye aparmağın ən asan yollarından biri məhz sadələşdirmədir keyfiyyətlərdir. İnsanın zəkasını, savadını, istedadını, qabiliyyətini yerliçiliyə qurban vermək böyük bəladır. Bu məsələdə nə qədər səmimi olduğumu mahnılarımın ifaçılarının Azərbaycanın müxtəlif bölgələrindən olması sübut edir".

Daha sonra bəstəkar yerlibazlıq söhbətlərinin Bakıya sonradan gələnlərin dəbə gətirdiyini

vurğulayıb: "Ümumiyyətlə, heç bir vaxt "filankəs bakılıdır" deyərək, onu üstün tutmaq söhbəti nə ailəmdə, nə də yaxın çevrəmdə sosial şəbəkədə yerlipərəst olmadığını deyib, rayon camaatı haqda sət fikirlər bildirib: "Yerlipərəst və qohumbaz deyiləm. Düşünürəm ki, milləti geriye aparmağın ən asan yollarından biri məhz sadələşdirmədir keyfiyyətlərdir. İnsanın zəkasını, savadını, istedadını, qabiliyyətini yerliçiliyə qurban vermək böyük bəladır. Bu məsələdə nə qədər səmimi olduğumu mahnılarımın ifaçılarının Azərbaycanın müxtəlif bölgələrindən olması sübut edir".

Daha sonra bəstəkar sualla müraciət edib:

"Mənə çox maraqlıdır, Bakını və bakılıları bu qədər sevməyən adamlar niyə burada yaşayırlar? Hər bölgənin yalnız öz balaca Vətəninə sevməyən adamı qayıtsın yurduna, orda da yaşasın onda. Ora da həkim, müəllim, jurnalist, vəkil lazımdır".

Əməkdar incəsənət xadiminin fikrincə, təhsil müəssisələrində rüşvət də məhz rayon adamların tərəfindən yaradılıb. O, fikrini bununla əsaslandırır:

"Rəhmətlik anam deyirdi ki, biz oxuyanda ali məktəblərdə rüşvət yox idi. Rayonlardan imtahan götürənlərə səbət-səbət çolpa, motal pendiri və sair gələncən. Və bu gün on yumurta, 5 kiloqram ətə universitet bitirənlər professor olub, camaata dərs keçir. Yerlibaz şərhələrə ehtiyac yoxdur..."

Bəstəkarın bu yanaşması sosial şəbəkədə, mətbuatda geniş müzakirələrə yol açıb, tənqid obyektinə çevrilib. Tanınmış yazıçı, eks millət vəkili, vaxtı ilə Azərbaycanın İstanbuldakı konsulu olmuş Xeyrəddin Qoca özünü feysbuk səhifəsində belə yazıb: "Hörmətli Aygün Səmədzadə! "Yerlipərəst və qohumbaz deyiləm..." yazaraq, statusunuzda "siğortalanağa" çalışmışınız, lakin tam əksinə alınıb. "Kim Bakını sevmir, qayıtsın yurduna, orda da yaşasın..." demişsiniz..."

Vaxtilə bəzi "bakılılar" ümümmillidə lider Heydər Əliyevə də deyirdilər: "Bakıya gəlmə!"

Və hər vaxtla onun Bakıya gəlməsinə mane olmaq istəyirdilər! Atanız Ziyad Səmədzadə vaxtilə uzun illər Heydər Əliyevlə birlikdə işləmişdi. Sonralar millət vəkili olan atanız Milli Məclisdə Heydər Əliyevə danışmaq üçün "reqlament" qoyurdu, "vaxt verirdi".

H.Əliyev də ona əsəbləşərək deyirdi: "Ziyad Səmədzadə, sən konyukturaya xidmət edən adamsan!".

Qərbdə, indi də televiziyalarda Milli Məclisdəki həmin "səhnələr" dönə-dönə göstərilir və deyirlər ki, atanız yenə "deputat" "işləyir"...

Unutmayın ki, Azərbaycanı və Bakını çox illər rayondan Bakıya gələn insanlar idarə ediblər və edirlər!

Bir də təhsil müəssisələrində rüşvətə rayon adamlarının yarıtdıqlarını deməklə böyük səhivə yol verirsiniz! Dediğiniz "Bakılılar günü" nə mənə verir? Həmin gün necə təsis edilib? İndi nə edək, hər rayonun şərfinə xüsusi gün təsis edək? Birdəfəlik bilin, bakılılar Azərbaycan əhalisinin bir hissəsidir və onların xüsusisi bir fərqi yoxdur. "Korennoy bakılıyam!" sözləri ilə üstünlük qazanmağa çalışmağı da tərgitmək lazımdır."

Əslən bakılı olan sənətçi Əli Mirəliyev "Yeni Müsavat"a "Aygün Səmədzadə başından çox böyük danışib" deyib. "Əvvəla, o, bakılı deyil, buzovnalıdır. Bakılı olan mənəm, içərişəhəri-

yəm. Amma mən həmişə yerlibazlıq söhbətindən qaçmışam. Çünki vay o şəhərin halına ki, onun kəndi yoxdur. Vay o bakılıların halına ki, səhər tezdən durmur, amma rayon camaatı səhər saat 6-dan yuxudan durur, işlərini görür, mala-qoyuna gedir, günün altında tarlada işləyir. Aygün, sən şəhərli olub axı nə etmişən?!" deyərək, sual edib.

Sənətçi "rüşvətə şəhərə rayonlu gətirib" məsələsinə də sət yanaşır: "Rüşvətə şəhərə rayon camaatı gətirməyib. Rüşvətə şəhərə Mircəfər Bağirovdan sonra Vəli Axundov gətirib. Bizdə rüşvət olmayıb, sonradan gətirilib. Sən axı niyə rayonlara haqqında belə deyirsən?! Bilmədiyiniz halda niyə başını bu məsələyə soxursan? Niyə mənim xalqımı parçalayırsan?! Olmaz! Niyə insanları regionlara bölməliyəyik? Hamımız bir millətlik... Aygün sən iki mahnı yazıb, indi bakılı-rayonlu söhbəti açırsan?! Sənin Bakı haqqında yazdığı o mahnılar artıq bizim millətə lazımdır deyil. Ayıb deyil sənə üçün? O cürə akademik qızsan. Kimə lazımdır bu söhbət? Olmaz belə etmək! Bizim regionların

saf qızları, oğlanları var".

Məsələn rayonunun Bədəlan kəndindən olan əməkdar artist Baloğlan Əşrəfov isə Aygün Səmədzadənin yerlibazlıq söhbətinə bu cür mövqe bildirdi: "Elə bir sənətin sahibiyəm ki, mənim üçün yerlibazlıq söhbəti heç vaxt yoxdur. Şəkidən, Balakəndən, Gəncədən tutmuş bütün bölgələrdə olanda yadıma düşür ki, haralıyam. Hər yerdə mənə hörmət-izzətlə qəbul edirlər. Bu yerlibazlıq söhbətini salmağın indi heç yeri yoxdur. Aygün Səmədzadə böyük bəstəkardır. İnanı bilmirəm ki, bu cür səhvlərə yol versin. Ümumiyyətlə, mənim üçün Azərbaycanda məkan yoxdur. Ölkəmizin nə qədər regionları var, Baloğlan Əşrəfov oralıdır. Yerlibazlara qarşı mənim heç hörmətim yoxdur. Xoşum da gəlmir ki, məsələn desinlər ki, "Baloğlan bizim Buzovnanın fəxridir" və sairə. Bu cür söhbətləri bəyənmirəm və etirazım var".

Bəstəkar isə statusunda heç bir təhqir olmadığını vurğulayıb: "Tənqid təhqir deyil. Və dəfələrlə dediyim fikri bir daha təkrarlayacağam".

□ Xalidə GƏRAY

2018-ci ildə keçirilməsi gözlənilən prezident seçkiləri ilə bağlı son günlər hakimiyyət düşürgəsindən narahatlıq sezilən açıqlamalar verilməkdədir. Bir neçə gün öncə Milli Məclisin Azərbaycan-İsrail parlamentlərarası əlaqələr üzrə işçi qrupunun rəhbəri, YAP-çı deputat Yevda Abramov modern.az saytına müsahibəsində deyib ki, gələcək Azərbaycanda keçiriləcək prezident seçkiləri ərafəsində ehtiyatlı olmaq lazımdır: "Seçki elə kampaniyadır ki, nəticəsi bütün zümrələri, insanları qane etmir. Ona görə də seçkinin nəticələrindən qalib tərəf razı, məğlub tərəf isə narazı qalır. Bu, bütün dünyada belədir. Azərbaycanda da seçkinin nəticələrindən narazı qalanlar olacaq. Biz Azərbaycan müstəqillik qazandıqdan sonra müəyyən əjiotajlara rast gəlmişik. Ona görə də seçki ərafəsində də, seçkidən sonra da müəyyən qüvvələr aranı qatmaq istəyəcək".

Onun ardınca YAP-çı deputat, hakim partiyanın Siyasi təhlil və proqnozlaşdırma şöbəsinin müdiri Aydın Mirzəzadə həmkarının fikri ilə razı olduğunu deyib. A.Mirzəzadə bildirib ki, seçki ərafəsində Azərbaycanda bəzi qüvvələr var ki, aranı qatmaq istəyəcəklər: "Azərbaycanda hər seçki ərafəsində xaricdəki anti-Azərbaycan mərkəzləri ölkəmizdə provokasiya törətməyə və gərginlik yaratmağa çalışırlar. Düzdür, bunun üçün Azərbaycanda sosial baza yoxdur. Ancaq pulla ələ alınan, özünü müxalifət adlandıran müəyyən qüvvələr böyük həvəslə buna gedirlər. Eyni zamanda sosial şəbəkələr vasitəsilə sərbədsiz adamları yoldan çıxartmağa, seçki prosesini idarəolunmaz bir istiqamətə yönəltməyə çalışırlar. Ancaq hər seçkidən-seçkiyə

YAP-dan seçkilərlə bağlı iki narahat rəy-əsasları varmı?

Ekspert: "Mütləq müxalifətin cəmiyyətdə, dövlətdə yeri və rolu gücləndirilməlidir"

onların cəhdlərinin əbəs yerə olduğu, cəmiyyətin onları dəstəkləmədiyi qənaətinə gəlirlər. Bu seçki ərafəsində də aranı qatmaq istəyənlər olacaq. Amma yenə də Azərbaycan cəmiyyəti buna layiqincə cavab verə biləcək".

Bəs hakimiyyət deputatlarının seçki ilindən narahatlığının əsası varmı?

ADP sədri Sərdar Cəlaloğlu bildirdi ki, narahatlıq növbəti

prezident seçkilərində hakimiyyətin zirvəsində mümkün radikal dəyişiklik planı ilə bağlı ola bilər: "Narahatlığa həqiqətən də əsaslar var. Özü də narahatlıq qətiyyətlə ənənəvi müxalifət qüvvələrindən, onların hansısa çaxnaşmalar yaradacağından deyil. Çünki müxalifətin belə bir planının olmadığını hər kəs bilir. Narahatlıq iqtidarın öz daxilindəki qüvvələrdəndir. Seçki dövründə

çaxnaşma və digər bu kimi prosesləri müxalifət yox, məhz həmin qüvvələr təşkil edə bilərlər. Son zamanlar iqtidar düşürgəsindən seçki ilə bağlı "Seçki ərafəsində Azərbaycanda bəzi qüvvələr var ki, aranı qatmaq istəyəcəklər" bəyanatların səslənməsi bundan qaynaqlanır. O bəyanatların arxasında seçkidə radikal dəyişikliyə qarşı çıxacaq xarici və daxili güclərin

kataklizmlər yarada biləcəyi Beləliklə dolayısı yolla Azərbaycan iqtidarına kömək edirdi. İndi bu təzyiqlərlə hakimiyyət təkbətək üz-üzə qalıb. Çünki müxalifət zəiflədilib. Sabah Rusiya və Qərbi Azərbaycanda nə isə bir zərərli proses başlatsa bugünkü vəziyyətdə müxalifət olaraq bizim elə bir gücümüz qalmayıb ki, hakimiyyətə ciddi dəstək verək. Bizi zəiflətməyədilər, güclənməyimizə imkan versəydilər, bu cür vəziyyətlərdə xarici təzyiqlərin qarşısında biz də dayanardıq və bu da hakimiyyətin də xeyirinə olardı. Ən böyük faciəvi durum da budur. Hakimiyyət istəyirsə ki, seçkilərdə ciddi kataklizmlər olmasın birinci növbədə demokratik müxalifətə münasibətini dəyişməlidir, müxalifət elə bir statusa qalxmaldır ki, xarici güclərin destabilizasiya yaratmaq istiqamətində hərəkətlərinin qarşısında duracaq gücdə olsun, ən azı xalqın kortəbii şəkildə həmin xarici qüvvələrin qurduğu oyuna qoşulmasının qarşısını ala bilsin. Hər hansı bir ölkədə çaxnaşmaların üç səbəbi olur. Birincisi, hakim elitada olan qüvvələr bunu təşkil edir. İkincisi, xaricdəki qüvvələr təşkil edir. Üçüncüsü, kortəbii şəkildə prosesin başlanması. Azərbaycanda öz-özünə çaxnaşmaların olması mümkün deyil. Deməli, son günlər hakimiyyətə yaxın şəxslərin eyham vurduğu çaxnaşmalar ya xarici güclər tərəfindən, ya da hakimiyyətdəki bir elita tərəfindən təşkil oluna biləcək çaxnaşmalardır. Bunun qarşısını almaq isə dediyim kimi elə də asan olmur. Ona görə də qarşidan gələnlər seçkilərdə biz Azərbaycanda keçid prosesini təhlükəsizlik şəkildə təmin etmək istəyirikse, mütləq müxalifətin cəmiyyətdə, dövlətdə yeri və rolu gücləndirilməlidir".

□ E.SEYİDAĞA

Müxalifət seçkilərdə namizəd bolluğu yaşayacaq Kimin namizədi bəllidir?

Azərbaycanda keçiriləcək növbəti prezident seçkilərində iştirakla bağlı artıq bəzi partiyalar namizədlərini elan etməkdədir. VIP-in Məclisi partiyanın sədri Əli Əliyevin prezidentliyə namizədliyini irəli sürmək qərarı verib. AG Partiyasının sədri Tural Abbaslı isə "Yeni Müsavat"a dünənki müsahibəsində 2018-ci il prezident seçkilərində namizədliyinin irəli sürülməyini açıqlayıb.

Müsavat Partiyası isə hələ 2014-cü ilin 27 sentyabrında keçirdiyi qurultayda İsa Qəmbərin 2018-ci il prezident seçkilərinə namizədliyini irəli sürmək qərarı verib.

Belə görünür ki, növbəti seçkilərdə müxalif düşürgə namizəd bolluğu yaşayacaq.

Digər tanınmış partiyaların namizədlərinin bəlli olub-olmadığını araşdırdıq.

KXCP sədri Mirmahmud Mirəlioğlu bildirdi ki, rəhbərlik etdiyi partiya prezident seçkiləri və

namizəd məsələsi hələ müzakirə olunmayıb: "Müzakirələr olacaq. Seçkidə iştirakla bağlı qərar verməyə partiyanın qurultayının və Ali Məclisinin də səlahiyyəti var".

"İndiyə qədər prezidentliyə namizəd olmayan M.Mirəlioğlunun bu dəfəki seçkidə namizədliyinin irəli sürülməsi gözlənilirmi?" sualına KXCP sədri belə cavab verdi: "Seçkilərdə namizədliyimin irəli sürülməsi dəfələrlə müzakirə mövzusu olub. 2003-cü ildə, 2008-ci ildə namizədliyim irəli sü-

rülüb, lakin özüm razı olmamışam. Hesab etmişəm ki, silahdaşlarımla bu məsələdə biraz tələsirlər və sair. Zaman da göstərib ki, mənim mövqeyim doğrudur. İnşallah gələcək illərdə baxanq. Vəziyyətdən asılı olaraq qərarımız olar".

Ümid Partiyasının sədri İqbal Ağazadə bildirdi ki, rəhbərlik etdiyi partiyanın prezident seçkilərində iştirakını və namizədini müəyyən etməyi qurultay həll edir. Nizamnaməyə görə Ümid Partiyasının qurultayı gələcək keçirilməlidir: "Ona görə də biz seçkiyə siyasi partiya kimi hazırlaşırıq. Amma iştirak və namizədlə bağlı qərar gələcək keçiriləcək qurultay verəcək. Qurultay nə qərar verəcəksə, ona uyğun hərəkət edəcəyik".

İ.Ağazadə onu da dedi ki, müxalifətin problemi vahid namizəd və ya namizəd bolluğu məsələsi deyil. Müxalifətin problemi proseslərə düzgün yanaşılma və düzgün taktika aparılması sahəsindədir: "Çox namizəd də ola bilər, ələ-ələ verib demokratik seçki üçün çalışmaq olar. Vahid namizəd də olar, lakin hər kəs vahid namizədi ortada buraxar və yanlış taktika nəticəsində demokratik seçkiyə heç bir xeyir olmaz".

AXP sədri Pənah Hüseyn hələlik seçkilərlə bağlı müzakirə aparmadıklarını bildirdi:

"AXP-də prezident seçkiləri ilə bağlı heç bir müzakirə aparılmır. Hələlik bu seçkilər və orda iştirakımızla bağlı deyə biləcəyimiz bir şey yoxdur. Əgər yaxın gələcəkdə dəyişən nə isə olarsa, o zaman bu barədə media vasitəsi ilə ictimaiyyətə məlumat verəcəyik. Hansısa partiyaların indi namizədlərini irəli sürməsinə gəlin, hər bir partiyanın özünün taktikası var".

masxvst.com / Fəhriyə İLQAROLLU

ADP sədri Sərdar Cəlaloğlu isə bildirdi ki, namizədliyin indidən irəli sürülməsinin tərəfdarı deyil: "Məncə indiki vəziyyətdə namizədliyin irəli sürülməsinin hələ vaxtı deyil. Vəziyyət getdikcə pisləşir. Biz bunun hayına qalmalıyıq ki, necə edək ki, Azərbaycan İraqın, Yəmənin, qeyri-sabitlik hökm sürən bu cür ölkələrin gününə düşməsin. Prezidentliyə namizədliyi seçki kampaniyası başlayanda da vermək olar. Çünki o zaman situasiya aydın olacaq və bu situasiyaya uyğun da namizədliyi irəli sürmək və ya sürməmək olar. Ona görə də biz seçkidə namizədliyimizlə bağlı indidən qərar vermək istəmirik. Gözləyəcəyik görək hadisələr necə inkişaf edir.

Atacağımız addımlar iqtidarın davranışından da asılı olacaq. Çünki iqtidarla müxalifət vəhdət təşkil eləyən gücdür".

S.Cəlaloğlu hesab edir ki, müxalifətin vahid namizədlə seçkiyə getməsi bugünkü vəziyyətdən yanaşıqda mümkün görünür. Bunun da bir sıra səbəbləri var. Kim ki, vahid namizəd olmaq istəyir gərək vahid namizəd psixologiyasına malik olsun, hər kəsə eyni yanaşsın, öz partiyası ilə digərlərinin arasında fərq qoymasın. Azərbaycanda müxalifətin vahid namizədi olmaq istəyən şəxslərin isə nə davranışları, nə düşüncələri, nə xarakterləri onların vahid namizəd olmasına imkan vermir.

□ ETİBAR

Bizneslə məşğul olduğu Çexiya paytaxtı Praqada iyunun 30-da öz avtomobilində ölü tapılan azərbaycanlı iş adamı, "TERN Transport & Trading CZ" şirkətinin baş direktoru Rəşad Qafarovun müavini Mübariz Süleymanov "Yeni Müsavat"a danışdı.

M.Süleymanovun sözlərindən belə aydın olub ki, R.Qafarov "TERN Transport & Trading CZ" şirkəti ilə yanaşı "TERN Transport & Trading AZ" şirkətinin də sahibi olub. Birinci şirkət əsasən Avropa ərazisində beynəlxalq yükdaşımaları, ikincisi isə Azərbaycan yerli və beynəlxalq yükdaşımaları həyata keçirməkdədir.

Çexiyada vəhşicəsinə öldürülən azərbaycanlı

biznesmenin müavini danışdı

Mübariz Süleymanov: "Onun kimsə ilə problemi olmayıb..."

M.Süleymanov deyib ki, bildikləri qədər Rəşad Qafarovun düşməni olmayıb: "O, kimsəyə pislilik edən insan deyildi. Bildiyimiz odur ki, onu bıçaqla vurublar, o qədər də ətraflı xəbər yoxdur. Rəşad 10 ilə yaxındır ki, Çexiyada yaşayırdı. 2 övladı, həyat yoldaşı da orada onunla yaşayırdılar. Övladları orada təhsil alır. Orada bizim heç vaxt problemimiz olmayıb. Bunu dəqiqliyi ilə bilərəm ki, şirkətin orada problemi yox idi. Şirkətimiz beynəlxalq yük daşımaları ilə məşğul idi. Orada hər cür yük daşıyırdı. İngiltərədən Çexiyaya, Çexiyadan İtaliyaya, Azərbaycana və digər ölkələrə yüklər daşıyırdı."

"Rəşad Qafarovun biznes münasibətləri zəminində sifarişlə öldürə bilərdilər" sualına müavini belə cavab verib: "Bizim Avropada böyük bir şirkətimiz yoxdur ki, kimsə də bizi özünə rəqib bilsin. Məsələn, beynəlxalq yük daşımaları şirkəti "İkra" var, bizim şirkət onun kimi bir şirkət deyil ki... Cəmi 8-12 maşınımız var. Yəni orada çox böyük şirkətlər var. Bizim şirkət onların yanında çox balacadır. Buna görə də Rəşadın rəqiblər tərəfindən öldürülməsinə inanmıram. Çünki bizi özünə rəqib bilən yox idi."

"Qətl şəxsi münasibətlər zəminində baş verə bilərdimi" sualına isə M.Süleymanov belə bir cavab verib: "Rəşad ibadət əhli idi, gözəl insan idi. Onun ölümü hamımızı sarsıdıb. Onun kimsə ilə problemi olmayıb. Yaxşı ailəsi, övladları vardı."

M.Süleymanov R.Qafarovun beynəlxalq yükdaşımalar və logistika biznesində Azərbaycanın Praqadakı səfiri Fərid Şəfiyevlə ortaq olması haqda münasibətlər haqda bunları deyib: "Rəşad həmin şirkəti sırfından özü yaratmışdı. Kimsə ilə şərikliyi yox idi. Şirkəti özü yaradıb, özü də idarə edirdi. Heç bir problem də yox idi. Bu iş dəhşətdir ki, başımıza gəlib."

"Onun Azərbaycanda kimlərsə problemləri varmı su-

alına M.Süleymanovun cavabı belədir: "Bu "zakaz" ölümdür deyər bilmərəm. Ona 5 bıçaq vurulub. Hazırda istintaq bu məsələni araşdırır ki, ona həmin xəsarətləri maşında yanında aylaşən şəxs yetirib, yoxsa hadisə maşından kənarında olub. Mən özlüyümdə belə düşünürəm ki, bıçaqlanma maşından kənarında olub. Sonra Rəşad maşına minib ki, özünü xəstəxanaya çatdırın, çatdırma bilməyib. Hadisə Argentinmaya deyilən bir küçə var, ona yaxın yerdə olub. Belə düşünürəm ki, nə olubsa küçə mübahisəsi zəminində olub. Bildiyim budur. Oraların küçələri Bakıdakı kimi deyil. Hər addımbaş hər küçədə kameralar yoxdur. Avropa şəhərlərində kameralar ancaq yolaçılarındadır, dördyollarda, bəzi yerlərdədir. Bu da işin üstünün tezliklə açılmasını əngəlləyir. Çexiya polisi bu iş üzərində işləyir. Yüksək səviyyədə tapşırıq var. Gözləyirik ki, orada nə baş verdiyi aydınlaşsın, görək bu nə məsələdir."

M.Süleymanov deyir ki, Çexiyadakı şirkətlərinin illik gəliri çox da böyük olmayıb: "8-12 maşından ayda 15-20 min avro gəlir olurdu. Bizim şirkət elə də böyük şirkət deyildi. Bizim Azərbaycandakı şirkətimiz də "Tern Transport & Trading AZ" da öz işini normal şəkildə görürdü. Yerli və beynəlxalq daşımalar edirdi. Rəşad Qafarovun 40 yaşı vardı. Onun kimsə ilə problemi yox idi. İşə prokuror-

rib. Bu, yerli vaxtla 1. 23-də yazılan cavabdır. Qalan mesajlar isə cavabsız qalıb, belə ehtimal etmək olar ki, Qafarov iyunun 29-da gecə oğurlanıb və meyiti maşınında ertəsi gün tapılıb.

Belə məlum olur ki, biznesmenin qətl barədə onun tanışları və dostları elə həmin gün xəbər tutub. Çünki həmin foto-nun altından iki gün sonra, iyunun 30-da biznesmenin dostları onun ölümündən sarsıldıqlarını ifadə edən postlar yazıblar.

Rəşad Qafarov Çexiyada və Azərbaycanda öz sahəsində kifayət qədər tanınmış biznesmen olub. O, hazırda fəaliyyətini dayandırmış Azərbaycan Beynəlxalq Universitetinin məzunudur, bundan əvvəl "Panalpina" beynəlxalq lojistika şirkətinin regional nümayəndəliyində işləyib. Sonuncu vəzifəsi "TERN Transport & Trading CZ" şirkətinin baş direktoru vəzifəsi idi. Çexiyanın şirkətlər reyestrində yer alan məlumata görə bu şirkətin səhmdarları Rəşad Qafarov və Dilara Qafarovadır. "TERN Transport & Trading" şirkətinin saytında göstərilənlərə əsasən bu şirkət 2008-ci ildə yaradılıb, hava, dəniz, dəmiryolları və avtomobil daşımaları ilə lojistik xidmətlərin tam kompleksini təklif edir.

Şirkətin ilkin yükdaşımaya marşrutu Azərbaycandan olsa da o, tezliklə fəaliyyətini genişləndirib, Çexiya, Böyük Britaniya, ABŞ, Birləşmiş Ərəb Əmirlikləri, Rusiya və Türkiyədə filiallar şəbəkələri, anbarlar yaradıb. Şirkət hazırda Avropanın avtomobil nəqliyyatı ilə yükdaşımalar sahəsində liderlərindən biridir. Saytda göstərilir ki, şirkət dünyanın istənilən bir nöqtəsindən istənilən başqa nöqtəsinə yükləri çatdırmağa hazırdır. Yükdaşımalar əlavə şirkət yüklərin qısa və uzunmüddətli saxlanılmasını, yüklərin idarə edilməsini, gömrük xidmətlərini, sığorta və digər məsələləri də həll edir. Azərbaycanın Çexiyadakı konsulluğundan deyiblər ki, onlara polisindən şifahi məlumat daxil olub. "Rəşad Qafarovun öz maşınında cansız vəziyyətdə" tapılması haqda məlumat verilib, hadisənin araşdırıldığı bildirilib.

Rəşad Qafarov ölümündən 2 gün əvvəl özünün "facebook" hesabında xoşbəxt təbessümlə gülümsəyərək çəkilmiş fotoalarını paylaşmış. Virtualaz.org xəbər verir ki, Qafarovun "facebook" dostları fotonun altına öz şərhlərini yazaraq ona xoş arzularını ifadə ediblər. Biznesmen iyunun 29-da ona yazılan mesajlardan birinə cavab ve-

Xalqın eyni dildə danışan etnik qruplara bölünməsi dönməsi

Samir SARI

İndiki cavanlar bilməz, əsl yerlibazlıq bizim vaxtımızdaydı, yəni 18-20 il qabaq. Düzdür, əslində o dövrdə də "bizim vaxtımız" demək olmaz, çünki əsasən Siyavuş Novruzovun vaxtıydı, amma mən onu nəzərdə tutaram ki, gənc idik və gələcəyə ümidlə baxırıq.

Sırf bu üzdən indi keçmiş elə də həsrətlə, nostaljiylə baxa bilmirik. Çünki biz yerlibazlığın tüğyan etdiyi, pike qalxdığı dövrə düşdük və ara yerdə ömrümüz puç oldu, getdi. Ağır günlər idi, getsin, gəlməsin.

Hazırda hörmətli ziyalılarımızın durub-durub 18-20 ildən sonra yerlibazlıq söhbəti etməsi absurddur. İndi yerlibazlıq nə gəzir. İndiki elə-belə şeydir.

Gəlin mən sizə o illərin yerlibazlığından danışım.

2-3 nəfər bir çayxanada oturub çay içdikləri yerdə onlara 2-3 nəfər başqa tanış yaxınlaşırdısa və hamısı bir masa arxasında əyləşib çay içməyə başlayırdısa, hamının bir-birinə verdiyi ilk sual "Sən haralısan" olurdu. Əgər yeni tanış olanlar bir rayondan və ya eyni mahaldandırsa, söhbət qızıqırdı, axırda telefon nömrəsi mübadiləsi olurdu. Yox, çay süfrəsi arxasında birləşənlərin düşmən mahallardan olduğu məlum olsa, onların məclisi uzun sürmürdü, durub dağılışırdılar və bir daha görüşmələri mümkün olmurdu.

O dövrdə bir çox partiyalar məhz mahal birgəliyi prinsipi üzərində qurulurdu. Elə partiya vardı ki, idarə heyətindəki 10 adamdan 9-u bir mahaldan idi. Yad mahaldan olanlara isə o biri siyasi mahalların "suka"sı kimi baxılırdı, üzünə deməsələr də, elə fikirləşirdilər.

Elə mahallar vardı ki, oralarda doğulmuş adamlar bir-birindən qız alıb-vermirdilər. Sevən gənclər dirəşəndə müdrik valideynlər deyirdilər, ay bala, onlar filan yerdəndirlər, onlarla bizimki tutmaz, erməni kimi şeydirlər. İndi bir azərbaycanlı gəncin bir erməni ilə ailə qurması cəmiyyətdə necə ajiotaj doğurursa, o zaman da ələydi, sadəcə, bu ajiotaj ailə, nəsil daxilində yaşanırdı. Heç bilirsiniz, mahal uyusmazlığı zəminində nə qədər nakam sevgilər yaşandı, söndü, getdi? Nə qədər.

O zamanlar hansısa vəzifəyə can atan adamın partiya illiyi o qədər də böyük rol oynamırdı, nəinki mahal mənsubiyyəti önəmliydi. "Arzuolunmaz mahal"dansa, istəyirsən, hakim partiyanın qurucu üzvü ol, o demək deyildi ki, yüksək vəzifəyə gedə bilərsən. Amma "doğma mahal"dansa, müxalifətçisən, eybi yox, bir işin qulpundan yapışa, ən azı mandat-filan ala bilərdin.

Bir dəfə parlamentdə belə bir hadisə oldu. Dövlət əhəmiyyətli palatalardan birinə rəhbər təyin edilməliyi, razılaşdırılmış namizəd özü də gəlib Milli Məclisin plenar iclasında iştirak edirdi. Parlamentin sədarəti yüksək vəzifəni tutmağa namizəd olan şəxsin tərcümeyi-halını oxuyurdu. Birdən onun avtobiografiyasında belə bir cümlə keçdi: "Filanıncı (gərək ki, 1956-cı) ildə Füzulidə anadan olub".

O vaxtlar parlamentdə böyük nüfuzu olan, əlinin üstündə əl olmayan deputatlardan biri ayağa qalxdı, sədarətin sözünü kəsdi, tərcümeyi-halın ardının oxunmasına imkan vermədi, dedi, kimdir o, neçidir, kimin nəyidir ki, gəlib o boyda yüksək vəzifəni tutmaq istəyir, siz də adamı araşdırmamış, tanımamış gətirirsiniz burda, deputatlara təqdim edirsiniz, ayıb deyilmi.

Təqdimetmə-təsdiqləmə prosesi pozuldu, kadrların yüksək vəzifəyə təyinatına baxılması növbəti iclasda saxlandı. Yaranmış fasilə zamanı həmin deputata izahat verildi ki, adamın Füzulidə doğulmasına baxmasın, əslən doğma mahaldandır, sadəcə, o, atası həmin rayonda dövlət vəzifəsində işləyəndə doğulub, metirkasına məcburən belə yazılıb.

Beləcə, anlaşılmazlıq aradan qalxdı, sonrakı iclasda adamı palata rəhbəri təyin etdilər. Yoxsa karyerası elə parlamentdə bitəcəkdi.

O vaxtlar bu mövzuda çox yazılırdı. Leksikonumuza iki yeni termin daxil olmuşdu: "Regionçuluq" və "antiregionçuluq". Qırğın gedirdi. Hər dəfə adama elə gəlirdi ki, ölkədə eyni dildə danışan beş etnik qrup var və hamısı da bir-biriylə düşməndir.

Xoşbəxtlikdən, sonradan mahalbazlıq, yerlibazlıq söhbəti səngidi. Artıq yüksək vəzifəyə təyinat alanların hansı mahalda doğulmasına o qədər də önəm verilmir. Verilirsə də, bir rəngarənglik var, baza iki mahaldan ibarət deyil.

Bu baxımdan indən belə yerlibazlıq söhbətini böyütməyin yeri yoxdur. Camaat indi-indi qohum olur, qaynayıb-qarıdır...

İbrahimin qurban getməsi

Zamin Hacı
 zaminhaci@gmail.com

Yasamalı icra başçısı İbrahim müəllimi başqa icra başçılarından fərqləndirən hansısa özəl pis cəhəti yox idi. Hamı kimi yuxarıdan gələn tapşırıqları yerinə yetirir, hamı kimi lazım olan qədər büdcədən əkişdirirdi. Ancaq nədənsə onu işdən çıxartdılar. Rəsmi versiya belədir ki, İbrahim müəllim rayon ərazisində sökülən (ya da sökülməyən - dəqiq bilmirəm və bunun heç bir önəmi yoxdur; inandığımız haqqı belədir) məscidə görə işdən qovulubdur.

Bizdə məscid sökməyə, həmçinin, məscid tikməyə görə məmur işdən çıxarılsaydı indi bəlkə Mıxlıdərə JEK-inə müdir qoymağa adam tapmazdıq. Burda nəse başqa səbəb olduğunu güman edirəm. Keçmiş olsun, İbrahim müəllimə başsağlığı verirəm. O, bizim administrativ islahatlar proqramına uyğun olaraq hələ uzun müddət müxtəlif rayonları kor günə qoya bilərdi, bir gün o rayon, bir gün bu rayona təyinat olaraq respublikanı dolaşardı. Allah bəisni evini yıxsın. (Hərçənd, İbrahim müəllimin işdən çıxarılması əl tam adına layiq - dini motivlə olmuşdur. Bu da bizim multikulturizmə nə qədər sadıq olduğumuzu göstərir. Gələn il İslam Həmrəyliyi Oyunlarını keçirtməyi xahiş edirik).

Elə İbrahim müəllim də işdən çıxarılmasını beləncik şərh edibdir ki, kimse prezidentə mənim haqqımda səhv məlumat veribdir, bu səbəbdən işdən qovulmuşam. Ancaq əsl yapist kadr olaraq bundan inciməyibdir, deyir prezidentə minnətdaram ki, məni işdən qovubdur. Yəni bunun sözümdən belə çıxır ki, işdən çıxarılması səhv məlumat əsasında olsa da düzgün hərəkətdir. Milli Məclis yalıtıqlığı qadağan etmək haqda qanunu qayırmasa İbrahim müəllimə dekabrda "2017-ci ilin ən yaxşı yalıtıq" ...mükafatını vermək olar. Təsəvvür edin, orta əsrlər olsa, bunu kötüyə qoyub boynunu vursan padşaha deyirdi ki, əlahəzrət bir az aralı dur, üstünə qan sıçramasın. Cəllada isə "baltanın ağzı korşalıbsa pul verim, yeyə al" deyirdi.

Yəqin ümid edir başqa bir işə qoyular. Prinsipçə, mümkündür. Metronun bizdə müdiri vardı, jurnalistlərlə, vətəndaşlarla davranış baxımından elə bil bu İbrahim müəllimin burnundan fırt ələyib üzümüşdü. Bir almanın iki yarısı kimi oxşayırdılar. Hətta düzəndə bənəyirlər. Bax, həmin adam metrodan çıxarıldıqdan sonra bir müddət bambılı şeirlər yazdı, sonra isə xəbər gəldi ki, Memarlıq-İnşaat Universitetində kafedra müdiri qoyublar. Tələbə öyrədirmiş. Burcudax-burcudax, dızıldaya-dızıldaya. Qoy vaxt keçsin, akademik olacaq. Lap özünü yaxşı aparsa - yəni başını əlahəzrət önündə heç vaxt plintusdan və relsdən yuxarı qaldırmasa - axırda AMEA prezidenti də ola bilər. Niyə də yox? Kimdən əskikdir?

Sözləşməsi, bizdə icra hakimlərinin, nazirlərin, başqa ... məmurların ali təhsil almasında çox maraqlı, bir az da əsrarlı cəhət vardır: bunlar necə deyirlər, "qırıxdan sonra oxuyanlar"dır. Az qala hamısı dördillik rus-tatar məktəbinin baytarlıq ixtisasını yarımçıq oxumuş bu tiplər vəzifə əldə etdikdən dərhal sonra müxtəlif Azərbaycan universitetlərinin hüquq, iqtisadiyyat, siyasət-zad kimi adından dollar tökülən fakültələrinin diplomunu alırlar. Bunlar haçan repetitor yanına getdilər, tələbə qəbulunda imtahan verdilər, valideynləri binanın qabağında söyüdünlər altında qan-tərə batdı, nə vaxt universitet yollarında kitab yüklü eşşək kimi dolaşdılar, gecəni gündüzə qatıb oxudular və bütün bu proses zamanı rayonun işlərini də gördülər, pul yığıb, pul xərcləyib, baş kəsib, qan tökdülər - heç kimə məlum deyil. Ancaq tərcümeyi-hal detalı zırpı hərflərlə yerinə yapışdırılır: "Fİlankəs müəllim 50 yaşında Behmənkəs Dövlət Universitetinin hüquq fakültəsini bitirmişdir". Bu cür elmi fakta, isbata ehtiyac duymayan aksioma təsən nə deyə bilərsən? Heç zad.

Adamın diplomu varsa, demək həmin şeyi oxuyubdur. Bizdə oxumayana diplom verilmir ki. Bizdə oxumayanı uzağı icra başçısı qoyurlar. Ki, sonra oxumağa imkanı olsun. Yazıqların çoxu yetim-yesirdən ibarətdir, cavanlıqda oxumağa imkan tapmayıblar. Bəzisi isə Qarabağda və İkinci Dünya Savaşında faşistlərə qarşı döyüşüb, ona görə oxuya bilməyibdir.

Azərbaycanın işğalçı Ermənistanına qarşı təcrid siyasəti davam edir. Əsas hədəf şübhəsiz ki, işğalçı ölkəni bütün iri regional iqtisadi və energetik-kommunikasiya layihələrindən kənar qoymaq, onun maliyyə-iqtisadi dayaqlarını sarsıtmaq, dirçəlməsinə və hərbi güc toplamasına imkan verməməkdir.

İllərdir aparılan bu siyasətin artıq müsbət nəticələri də var. Ermənistanın yan keçən Bakı-Tiflis-Ceyhan neft, Bakı-Tiflis-Ərzurum qaz kəmərləri, tezliklə istifadəyə veriləcək Bakı-Tiflis-Qars dəmir yolu və "Şimal-Cənub" nəqliyyat dəhlizi işğalçı tərəfin maliyyə durumunu daha da pisləşdirib və pisləşdirməkdədir. Ermənistan region və dünya iqtisadiyyatı üçün tranzit ölkə kimi də əhəmiyyətini itirməkdədir.

Bütün bunların məntiqi yekunu odur ki, təcavüzkar ölkənin iqtisadiyyatı hələ də sovet dövründəki rüşeym formasından çıxıb bilmir. Ermənistan sürətlə boşalır, iş qabiliyyətli əhali ölkənin iqtisadi-biznes gələcəyinin olmadığına əminlik hasil edib ölkəni kütləvi şəkildə tərk edir. Paralel surətdə Ermənistan öz ordusuna çağırışçı problemi ilə üzleşib.

Ancaq bu arada məlum olub ki, Bakı-Tiflis-Qars dəmir yolunun istifadəyə verilməsi Türkiyə tərəfindən dəfələrlə səsələnən vədlərə rəğmən, iyul ayında da baş tutmayacaq. Məlumatlara görə, bu ay layihədə iştirak edən ölkələrin dəmir yollarının rəhbərləri növbəti dəfə toplaşaraq layihənin həyata keçirilməsinin gedişini müzakirə edəcəklər.

Fineko/abc.az agentliyi ləngimə ilə bağlı maraqlı iddia ortaya qoyub (Virtualaz.org). Belə ki, türk mənbələrinin bildirdiyinə görə, qaradaş ölkədən bu layihəni əngəlləmək üçün mümkün olanı etməyi xahiş edən "çox nüfuzlu adamlar" var. Belli olur ki, həmin adamlar illərdir bu iri layihənin reallaşmasını əngəlləyə biliblər.

Siyasi müşahidəçilərə fikrincə, ilk baxışda bu, xeyli qərribə görünə bilər. Çünki Türkiyə özü də Avropa ilə Asiyayı birləşdirəcək bu strateji nəqliyyat dəhlizinin açılmasından iqtisadi, siyasi baxımdan çox maraqlıdır. Qaradaş ölkə habelə öz ərazisində dəmir yollarını Gürcüstan dəmir yolları ilə birləşdirmək üçün mürəkkəb relyefə malik bölgədə illərdir gedən tikinti işlərinə yüz milyonlarla dollar xərcləyib. O zaman qaradaş ölkənin hansı "nüfuzlu adamların" istəyi ilə öz iqtisadi maraqlarına zərbə vura biləcəyi gerçəkdən də çox maraqlıdır.

İşğalçı Ermənistanında isə bu xəbərlərdən dolayı aşkar bir məmnunluq yaşanır. "Yeni Müsavat"ın məlumatına görə, o da diqqətçəkicidir ki, erməni mediasında və ekspert dairələrində Bakı-Tiflis-Qars dəmir yolunun ümumiyyətlə, heç

Ermənistanın blokadasını gücləndirən layihə təhlükədə - gizli düşmənimiz kimdir?

10 ildir tikilən Bakı-Tiflis-Qars dəmir yolunun açılışı yenə ertələndi; Türkiyədən projenin əngəlləməsinə xahiş edən "nüfuzlu dairələr" kimdir və ermənilər niyə və nəyə arxayındır?..

vaxt açılmayacağı və rentabelli olmayacağı haqda bir əminlik var. Görəsən, bu əminlik haradan qaynaqlanır?

Axı Bakı-Tiflis-Qars dəmir yolu doğrudan da başa çatmaq üçün mümkün olanı etməyi xahiş edən "çox nüfuzlu adamlar" var. Belli olur ki, həmin adamlar illərdir bu iri layihənin reallaşmasını əngəlləyə biliblər.

Bu xüsusda yada salaq ki, az öncə Türkiyənin nəqliyyat naziri Ahmet Arslan Bakı-Tiflis-Qars dəmir yolu ilə ilk sınaq qatarının iyun ayında yola çıxacağını elan etmişdi. Lakin iyun başa çatsa da, belli oldu ki, Türkiyə ərazisində işlər hələ də yekunlaşmayıb. Yaxud Türkiyə tərəfinin dediyi kimi "işlər praktiki olaraq başa çatıb, ancaq bəzi problemlər var". Hansı problemlər və nədən Türkiyə ərazisində tikinti işlərini aparacaq podratçılar işləri tam yekunlaşdırmırlar, bu haqda ətraflı bilgi yoxdur.

Avropa dəmir yolları Agentliyinin analitiki Roman Münqə de RJD-Partner Rusiya agentliyinə açıqlamasında deyib ki, dəmir yolunun açılması bu ilin sonlarında baş tutacaq. Ekspert deyir ki, magistral artıq işə hazırdır, lakin son tamamlama işləri aparılmalıdır. Gürcüstanın dövlət "Mardaba-Kartaxi dəmir yolları" şirkəti isə bildirir ki, Bakı-Tiflis-Qars dəmir yolunun istifadəyə veril-

cəyi ilə bağlı yeni tarix 2018-ci ilin sonlarıdır.

Gürcü ekspert, nəqliyyat dəhlizləri araşdırmaları Mərkəzinin rəhbəri Paata Tsaqareişvilinin sözlərinə görə, əsas problem Azərbaycanla Gürcüstan arasındadır. Çünki tərəflər hələ vahid tarif siyasətini müəyyən edə bilməyib. Məlumatlara görə, Gürcüstan istəyir ki, tarif məsələsində müstəqil siyasət yeritsin. Bu isə əsas investor ölkə kimi Azərbaycanı qane edə bilməz. Çünki dəhlizni uğurlu fəaliyyəti üçün vahid tarif siyasəti böyük əhəmiyyət daşıyır.

Digər tərəfdən, Azərbaycan şərt qoyub ki, Bakı-Tiflis-Qars dəmir yolu ilə Ermənistan yükləri daşıma bilməz. Hansı ki, bu dəmir yolunun tikintisindən ən çox narahat olan Ermənistanıdır və bu ölkə başa düşür ki, layihənin həyata keçirilməsi onun təcrid olunmasını gücləndirəcək. Lakin məlumatlar var ki, Gürcüstanın "Gürcü arzusu" hökuməti Ermənistan yüklərinin də bu dəhlizə buraxılmasına meyllidir. Azərbaycan isə sözsüz ki, heç bir halda buna razı ola bilməz.

Beləcə, 2007-ci ildə əsası qoyulan layihənin reallaşması yenə sual altında qalıb. Səbəbin siyasi və iqtisadi motivli ol-

duğunu söyləmək hələlik çətin olsa da, bir şey dəqiqdir ki, təcavüzkar Ermənistan onun həyata keçməsinə ən çox maraqlı olan ölkədir.

Əlavə edək ki, yeni dəmir yolu Azərbaycan üçün strateji baxımdan da böyük önəm daşıyır. Dəmir yolu vasitəsi ilə Azərbaycan beynəlxalq nəqliyyat dəhlizlərinə və Türkiyəyə birbaşa çıxış əldə edəcək, bir günə Qarsa və iki gün yarıma isə İstanbula getmək mümkün olacaq. Bakı-Tiflis-Qars dəmir yolu Bakı-Tiflis-Ceyhan xəttindən sonra Azərbaycanın iqtisadiyyatını daha da inkişaf etdirəcək. Azərbaycanın ilk illərdə tranzitdən minimal illik gəliri 50 mln. dollar təşkil edəcək.

Onu da yada salaq ki, ABŞ və Avropa Birliyi işğalçı ölkədən kənar keçirdiyi üçün bu layihəyə qarşı çıxıblar və erməni lobbisinin də təzyiqləri altında vaxtilə tikintini maliyyələşdirməkdən imtina ediblər. Onlar Bakı-Tiflis-Qars dəmir yolu əvəzinə Qars-Gümrü-Tiflis xəttinin açılmasını tələb edirdilər. Lakin Azərbaycan bu tələblər rədd edib və tikintinin maliyyələşdirilməsini öz üzərinə götürüb. Bu məqsədlə Gürcüstanı ildə 1% faiz dərəcəsi ilə 25 illiyinə 220 milyon dollar kredit verib.

□ Analitik xidmət

Iyulun 20-21-də Bakıda Qüds məsələsi ilə bağlı beynəlxalq konfrans keçiriləcək. "Report" diplomatik mənbələrə istinadən xəbər verir ki, konfrans İslam Əməkdaşlıq Təşkilatı (İƏT), BMT-nin Fələstin xalqının ayrılmaz hüquqlarının həyata keçirilməsinə dair Komitəsi, eləcə də Azərbaycan hökuməti tərəfindən təşkil olunub.

Konfransın işində Fələstin dövlətinin, digər ərəb ölkələrindən dövlət rəsmilərinin iştirak edəcəyi gözlənilir.

Qüds müzakirələrinin Bakıya salınması geniş müzakirələrə səbəb olub. Konfransın yaxın əlaqələri olan Azərbaycan və İsrail arasında problem yarada biləcəyi qeyd olunur. Bəzi ekspertlər iddia edirlər ki, bu konfrans Qüds məsələsinin İranın əlindən alınmasına xidmət edir, yeni İsrailin tam mənafeyinə uyğun tədbirdir. Amma bu konfransın Bakıda keçirilməsini Azərbaycanın hər iki tərəflə balanslı siyasəti ilə əlaqələndirən daha çoxdur.

Politoloq Elçin Mirzəbəyli Azərbaycanın bu konfransa ev sahibliyi etməsinə tam hüququnun çatdığını bildirdi: "Bakıda Qüdsə bağlı keçirilən beynəlxalq konfransın təşkilatçıları konfrans İslam Əməkdaşlıq Təşkilatı (İƏT), BMT-nin Fələstin xalqının ayrılmaz hüquqlarının həyata keçirilməsinə dair Komitəsi, eləcə də Azərbaycan hökumətidir. Yeni konfrans iki

önəmli beynəlxalq qurumun təşkilatçılığı ilə keçirilir. Bu baxımdan konfransın ölkəmiz üçün hər hansı bir təhlükə yarada biləcəyini düşünmürəm. Fələstin dövləti və Qüds məsələsi ilə bağlı BMT Təhlükəsizlik Şurasının çoxsaylı qətnamələri var. Bu sənədlər üzə beynəlxalq hüququn prinsip və istiqamətlərini müəyyənləşdirən sənədlərin tərkib hissəsidir və Azərbaycan da məhz beynəlxalq hüququn prinsiplərindən çıxış edərək bu konfransa ev sahibliyi edir. Azərbaycan-İsrail münasibətləri strateji xarakter daşıyır və təşkilatçıların arasında BMT-nin də olduğu bu konfransın iki ölkənin münasibətlərinə xələl gətirəcəyini gözləmirəm. İsrail Azərbaycanın hansı regionda yerləşdiyini və hansı sivilizasiya ilə əlaqədə olduğunu yaxşı başa düşür. Əksinə, İsrail bu konfransın məhz Azərbaycanda keçirilməsində daha çox maraqlı ola bilər. Çünki Azərbaycanın təbliğ etdiyi sivilizasiyalararası dialoq modeli aqressiyanın azalmasına

Qüds konfransı - Bakı yenə

dünyanın barış nöqtəsi statusunda

Ekspert: "İsrail bu konfransın məhz Azərbaycanda keçirilməsində daha çox maraqlı ola bilər"

xidmət edir. Bu isə ərəb ölkələri ilə İsrail arasındakı münasibətlərin dialoq yolu ilə tənzimlənməsində stimullaşdırıcı faktora çevrilə bilər. Bakıda keçirilən müzakirələrin tolerant bir şəraitdə baş tutacağını gözləyirəm. Ev sahibi kimi

Azərbaycanın mövqeyi prosesə mütləq təsir göstərəcək. Bu isə tərəflərin hər birinin xeyrinədir".

E.Mirzəbəyli Azərbaycanın Qüds məsələsində mövqeyinin tam aydın olduğunu da qeyd etdi: "Azərbaycanın

bu məsələdə mövqeyi aydındır. Rəsmi Bakı İsrailə ən müxtəlif məsələlərdə yaxından əməkdaşlıq edir və bununla yanaşı Fələstin məsələsində BMT qətnamələrinin icrasını dəstəkləyir. Biz başqa mövqedən çıxış da edə bilmərik. Çünki mövqeyimiz ondan ibarətdir ki, beynəlxalq hüququn prinsipləri və BMT qətnamələri münaqişələrin həllində əsas götürülməlidir. Hesab edirəm ki, bu ən doğru yoldur və bu strategiya çox güman ki, yenə də davam etdiriləcək. Azərbaycanın riskli oyun oynadığını, ümumiyyətlə oyun oynadığını düşünmürəm. Bu siyasi gediş deyil, beynəlxalq konfransdır. Azərbaycanda istənilən mövzuda müzakirə-

lər keçirilə bilər. Bu o demək deyil ki, rəsmi Bakı müzakirə olunan mövzunun hansısa tərəfin əleyhinə yönəldilməsi üçün xüsusi plan qurub. Daha öncə də qeyd etdiyim kimi, Azərbaycan həm BMT-nin, həm də İƏT-in üzvüdür. Ölkəmizin bu təşkilatlar qarşısında öhdəlikləri var və şübhəsiz ki, bu öhdəliklərin icrası zamanı dünyanın bütün ölkələrinin maraqları təmin edilə bilər. Bakıda problemin sülh və dialoq yolu ilə həll olunmasının vacibliyi önə çəkiləcək. Çox güman ki, radikalizm. İnkarçılığa qarşı birgə mübarizənin vacibliyi də vurğulanacaq. Bu isə prinsip etibarilə İsrailin də marağında olmalıdır".

□ **Cavansir ABBASLI**

Bakı-Tiflis-Qarsa maneə yaradan iki dövlət

"Bu layihədə əsas vəsaiti Azərbaycan qoyub. Gürcüstanın vəsait qoymağa imkanı olmayanda Azərbaycanın dövlət başçısı ora vəsait ayırdı, 775 milyon vəsait qoyuldu. Burada faktiki olaraq icraçı bizik və söz sahibi də əlbəttə, biz olmalıyıq". Deputat, Milli Məclisin İqtisadi siyasət, sənaye və sahibkarlıq komitəsinin üzvü Vahid Əhmədov bu fikirləri Bakı-Tiflis-Qars (BTQ) dəmir yolunun istifadəyə verilməsinin gecikməsi ilə bağlı "Yeni Müsavat"a danışarkən bildirdi.

Gürcüstanın vaxtaşırı tariflərə yenidən baxılması ilə əlaqədar iddialar irəli sürməsinə münasibət bildirən iqtisadçı qeyd etdi ki, Tiflis vəziyyətdən sui-istifadəyə yol verərək müəyyən ciğallıqlar edir: "Gürcüstan mütəmadi olaraq belə üsullara əl atır. Amma bu, bir siyasi, eləcə də böyük iqtisadi layihədir, yəqin ki, problemlər həllini tapacaq, tariflər məsələsində də razılığa gəlinəcək". **V.Əhmədov Türkiyə tərəfdən layihəyə qarşı heç bir**

Vahid Əhmədov: "Gürcüstan belə məsələlərdə çox ciğallıq edir"

ciddi problem yaradılmadığını qeyd etdi. Deputat şübhə etmir ki, bu, namərd hərəkətdir: "Gürcüstan Azərbaycanın hesabına dolanır, yoxsa bu ölkənin nəyi var ki? Elə Gürcüstandan keçən boru kəmərləri bu ölkəyə bəs edir, istər neft, istər qaz kəmərləri olsun, indi də dəmir yolu xətti. Amma Gürcüstan da başa düşməlidir ki, vəsaitləri Azərbaycan xərclədiyi üçün söz sahibi də Azərbaycan olmalı-

Elçin Mirzəbəyli: "Rusiya nə qədər çalışsa da, layihəni sıradan çıxara bilməz"

dır. Azərbaycan Gürcüstana verdiyi krediti də yüksək faizlə verməyib".

V.Əhmədov istənilən halda Bakı-Tiflis-Qars dəmir yolunun Azərbaycana çox lazımlı olduğunu vurğuladı: "Azərbaycan son vaxtlar gəmiçilik, dəniz donanması ilə əlaqədə böyük işlər görür. Bu işləri görməklə Azərbaycan bölgənin nəqliyyat sektorunda əsas rol oynayan dövlətə çevrilir. Ola bilər ki, bu iş-

lər bezilərinin xoşuna gəlmir. O da mümkündür ki, müəyyən dövlətlər də Gürcüstana təzyiq edir".

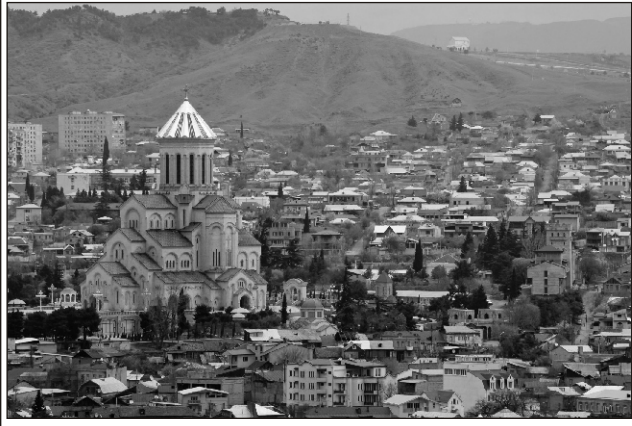
"Bakı-Tiflis-Qars dəmir yolu layihəsinin gecikməsi bəzən iqlim şəraiti, relyef və digər məsələlərlə əsaslandırılarsa da, bu mühüm layihənin başa çatdırılmasına mane olan digər səbəblər də var". Bu fikirlər isə **politoloq Elçin Mirzəbəyliyə** aiddir. Ekspert bildirdi ki, BTQ-yə tam avtonom bir layihə kimi yanaşmaq doğru deyil: "Çünki bu halda layihənin gecikməsinin global geosiyasi səbəbləri anlaşılır. BTQ Avropa-Qafqaz-Asiya (TRACECA) dəhlizi üçün mühüm nəqliyyat birləşməsidir. Yeni körpü funksiyasını yerinə yetirir. BTQ olmadan TRACECA da demək olar ki, yoxdur. TRACECA beynəlxalq nəqliyyat dəhlizi Şərqlə Qərb arasında digər iki marşruta, Transsokean daşımaları və Transsibir magistralına alternativ olan bir layihədir. Bu isə o deməkdir ki, layihənin tam şəkildə reallaşması Rusiyanın marağına uyğun deyil. Bu layihə Çin və Asiya ölkələrinin mallarının Avropaya daşınması üçün ən qısa yoldur. Layihənin həyata keçirilməsi Rusiyadan asılılığa son qoyur və bu da geosiyasi, həm də geoiktisadi baxımdan Moskvanın maraqlarına uy-

ğun deyil. Layihədə maraqlı olanlar isə Avropa İttifaqı, Çin və Rusiyanın nəzarətindən çıxmağa çalışan Asiya ölkələridir". **E.Mirzəbəyli bildirdi ki, BTQ eyni zamanda Cənub-Qərb Nəqliyyat Dəhlizinin də nəqliyyat birləşməsidir:** "Cənub-Qərb Nəqliyyat Dəhlizi Avropa Birliyi ilə Hindistan arasında yüklərin daşınmasına hesablanıb. Dəhliz İran, Azərbaycan, Gürcüstan, Ukrayna vasitəsi Hindistandan Avropaya və əks istiqamətdə yüklərin daşınmasında vaxt itkisini azaldır. İkinci hesablamalara əsasən bu dəhliz üzrə yük daşımaları 7 gün ərzində həyata keçirmək mümkün olacaq. Göründüyü kimi bu layihədə də Rusiya kənarında qalıb. Eyni zamanda Hindistanla dünya bazarında rəqabət aparən Çin də Cənub-Qərb Nəqliyyat Dəhlizində maraqlı deyil. Lakin BTQ həm də TRACECA-nın tərkib hissəsi olduğu üçün Çin bu mühüm nəqliyyat birləşməsinə maneə yaratmaq istəməz. Rusiyanın Azərbaycanın iştirakı ilə maraqlı olduğu yeganə layihə Şimal-Cənub nəqliyyat dəhlizidir. Bu layihədə isə BTQ yer almır. Qeyd edim ki, Şimal-Cənub nəqliyyat dəhlizi Cənub-Qərb Nəqliyyat Dəhlizinin alternatividir və Hindistandan yüklərin İran, Azərbaycan və Rusiya ərazisinə keçərək daşınmasını nəzərdə tutur. Bütün bunları nəzərə alıqda, BTQ-nin reallaşmasına ən çox maneə yaradan ölkənin Rusiya olduğunu deyə bilərik. Lakin Rusiya

nə qədər çalışsa da, başa çatdırılmasına qısa müddət qalmış bu layihəni sıradan çıxara bilməz. Sadəcə icra prosesin başa çatmasına maneə yarada bilər".

Qeyd edək ki, bir neçə gün öncə Bakı-Tiflis-Qars layihəsi üzrə növbəti görüş keçirilib. Tədbirdə "Azərbaycan Dəmir Yolları" QSC sədrinin birinci müavini Əlirza Süleymanov, sədr müavini Zaman Novruzov, Azərbaycan dəmir yolunun aidiyyəti qurumlarının mütəxəssisləri, eləcə də, "Gürcüstan Dəmir Yolları" ASC-nin rəhbər şəxsləri iştirak ediblər. Görüşdə əsasən BTQ dəmir yolunun Azərbaycan və Gürcüstan hissəsində görülən işlər, əldə olunmuş nəticələr, eləcə də, digər texniki məsələlər müzakirə olub. Layihə ilə bağlı bir sıra detallar da diqqət mərkəzində olub. Görüş iştirakçıları BTQ dəmir yolunda yeni yaradılmış infrastruktur obyektlərinin tikintisinin aparıldığı ərazilərə səfər edəcək və xəttin istismara tam hazırlığını yoxlayacaqlar. Son anda məlum olub ki, Bakı-Tiflis-Qars dəmir yolunun istifadəyə verilməsi Türkiyə tərəfinin dəfələrlə verdiyi vədlərə baxmayaraq iyul ayında da baş tutmayacaq. Türk mənbələri bildirir ki, Türkiyədən bu layihəni əngəlləmək üçün mümkün olanı etməyi xahiş edən "çox nüfuzlu adamlar" var (*Bu barədə ətraflı ayrıca yazıda oxuya bilərsiniz - red.*).

□ **E.PASASOY**

Gürcüstan azərbaycanlılarının vəziyyəti ürəkəcan deyil

Zəlimxan Məmmədli: "Bu cür problemləri dramatikləşdirməyi doğru bilmirəm"

Gürcüstandakı soydaşlarımızın çoxluq təşkil etdikləri Kvemo-Kartli bölgəsində onların maddi durumlarının ağır olması ilə bağlı Azərbaycan mətbuatında xəbərlər yer almaqdadır. Bununla bağlı bbc.com həmin bölgədən reportaj hazırlayıb. Yazıdan görünür ki, soydaşlarımızın vəziyyətləri o qədər də ürəkəcan deyil.

79 yaşlı Zərqələm Əliyeva Marneuli rayonunda oğlu və nəvələri ilə birgə yaşayır. Onun 40 yaşlı oğlu Firdovsi Piriyev 8 il öncə iflic keçirdiyindən iş görmək qabiliyyətini itirib. Gəzmək çətinliyi olan Zərqələm Əliyeva isə günün çox hissəsini mətbəxdə oturaq vəziyyətdə yemək hazırlamaq və ya qabları yumaqla keçirir.

Firdovsi Piriyevin hər iki uşağı məktəbə gedə bilmir. 11 yaşlı Aytən Piriyeva V sinifdə oxusa da, çox vaxt atasının ağrılarına görə evdə qalıb ona baxmalı olur. 8 yaşlı İmran Piriyev isə heç vaxt məktəbə getməyib.

"Uşaq olduğu üçün yolu özü keçə bilməz, kimsə ona nəzarət etməlidir, həm də evdə bizə kimsə baxmalıdır. Eyni zamanda maddi dəstəyə də ehtiyac var", Firdovsi Piriyev deyir.

Marneuli bələdiyyəsinin sosial yardım mərkəzinin direktoru Mamuka Şubitidzenin sözlərinə görə, uşaqların təhsili məsələsi ilə bağlı sosial yardım mərkəzinin qaynar xəttinə (1505) zəng edilməlidir.

Gürcüstanın "Təhsil haqqında qanunu"na görə, uşaqların təhsildən yayındırılması qanun pozuntusu sayılır. Amma buna baxmayaraq, Gürcüstan hökuməti hələ ki məsələ ilə bağlı susmağa üstünlük verir.

Piriyevlər ailəsi bildirir ki, "maddiyyat və evin pis vəziyyətdə olması" səbəbindən torpaqlarının bir hissəsini satıb evin təmirinə xərcləməli olublar, amma bundan sonra 2014-cü ildən hökumətin onlara verdiyi aylıq 220 liralik sosial yardımı dayandırlıb.

"Bizə sosial yardım verirdilər, evi təmir etdikdən sonra sosial yardımı dayandırdılar. Bir iki dəfə pulsuz dərman verdilər, amma o da çatmır. İndi də güclü ağrıları var", Firdovsi Piriyev bildirir.

Firdovsi Piriyev onu da qeyd edib ki, sosial yardımdan əlavə anası və özü ayrı-ayrılıqda 180 lari təqaüd alır, ancaq bu da yaşayış üçün onlara kifayət etmir.

Marneuli sakini Pərvin Abdullayev da deyir ki, 3 il əvvəl 57 yaşlı anası Sürəyya Muxayeva xərcəng xəstəliyinə görə əməliyyat olunub.

Əməliyyatdan sonra ailə vəziyyətləri pis olduğu üçün "Marneuli rayon sosial yardım mərkəzi"ne müraciət ediblər. Amma nəticə gözlənilən kimi olmayıb.

"Müraciətdən sonra ərizəmizi qəbul etdilər, ailə vəziyyətini dəyərləndirmək üçün bir həftə sonra gəldilər. Həyatimizə və evə baxıb yazdılar ki, ev 2 mərtəbəlidir, 2 ədəd televiziya və başqa əşyalar var. Həyətlərində meyvə ağacları boldur. Sonra cavab gəldi ki, sizə sosial yardım verilməyəcək", deyər Abdullayev qeyd edir.

"**Borçalı**" Cəmiyyətinin sədri Zəlimxan Məmmədli "Yeni Müsavat"a məsələ ilə bağlı bunları dedi: "Gürcüstandakı soydaşlarımızın kasıb olması kimi fikirləri dilə gətirməyin nə dərəcədə doğru olduğunu söyləmək çətindir. Azərbaycanın da elə yerləri var ki, iş yerləri yoxdur, başqa problemlər mövcuddur. Amma bununla belə insanlar yaşaya bilirlər. Əsrlərle belə yaşayıblar və artıq buna vərdiş də ediblər. Hər bir halda bir şəxs yoldaşları ilə birlikdə Borçalıda bir evin qonağı olsun və bilsin ki, o ailənin zəngin süfrə açmaq imkanları var. Orada istər gürcü, istərsə də, azərbaycanlı olsun, humanitar tələbatlı ailələr sayılırlar. Dövlətin qanunları ilə onların hüquqları qorunur. Gürcüstan sosial sığorta ilə bağlı keçmiş postsovet və Cənubi Qafqaz ölkələri içərisində liderdir. Xəstəliklər üzrə dövlət sığorta siyasətini yürüdü. Başqa tipli insanlar da var ki, sosial müdafiəsizdirlər. Onlara dövlətin rəsmi şəkildə humanitar yardımı var. Qardaşım orada həkimdir və bilirəm ki, vətəndaşlara hansı güzəştlər var".

Z.Məmmədli Azərbaycan tərəfin soydaşları ilə bağlı edə biləcəyi məsələlərə də toxundu: "Oradakı soydaşlarımızın problemləri kifayət qədər çoxdur. Əcnəbilərə soydaş statusu verirlər. Azərbaycan isə bu statusu qəbul etməyib. Oradakı həmin xəstə də Azərbaycan üçün əcnəbidir. Soydaş statusu olarsa, humanitar pəncərədən yardım oluna bilər. Azərbaycanın uzadacağı əl humanitar işdir. Bu iş də sərhədlər tanımır. Orada mərkəzlərimiz və digər aidiyyəti yerlərimiz var".

□ Cavanshir ABBASLI

"Ermənistan asta-asta, diplomatik addımlarla Avropa Birliyinə yaxınlaşır və Rusiya da rəsmi İrəvan tərəfindən belə bir siyasətin aparıldığından xəbərdardır. Qərribə olsa da Rusiya bu siyasətə qarşı xüsusilə olaraq mane olmur, əksinə, sükutla müşayiət olunan razılıq əlamətləri var".

Təhlükəsizlik zabiti İlham İsmayıl Moderator.az saytında dərc etdiyi məqaləsində belə yazıb. Müəllif qeyd edir ki, bu mənada ABŞ-ın EurasiaNet nəşrinin "Rusiya Ermənistanın Avropa Birliyi ilə yeni razılaşmasına xeyir-dua verdi" başlığı diqqət çəkməyə bilməzdi. "Məqalədə siyasi icmalçı Coşua Keçer vəziyyəti şərh edərək qeyd edir ki, "Yerevan Brüsselə hələ 2013-cü ildə daha sıx iqtisadi və başqa əməkdaşlıqlar haqqında danışıqlar aparırdı və faktiki olaraq bu Ermənistanın Avropa Birliyinə inteqrasiyası demək idi". O zaman Moskva hadisələrin bu cür inkişafını aradan qaldırdı, "bu kiçik Qafqaz ölkəsində əsas oyunçu kimi öz mövqeyini ortaya qoydu". 2013-cü ildən bəri çox sular axıb, bəlkə də İrəvana olan tənbəhlərdən biri aprel döyüşləri idi. Amma, bu siyasətdir, onun strateji hədəfləri bəlli olanda taktiki addımlar maneələrə rastlaşa bilər, bir müddət taktiki siyasət dondurula bilər, son məqsəddən-hədəfdən yayınmamaq şərtinə maneələr də etmək mümkündür. Ermənistan Qərblə münasibətlərini hər zaman ehtiyatla tutub. Di-aspordanın rolu burda önəmli olsa da rəsmi İrəvanın müla-yim mövqeyi də əhəmiyyətli olub".

Məqalədə yeni razılaşmanın mahiyyətinin maraqlı məqamları açıqlanıb. İcmalçı vurğulayır ki, Brüssel və İrəvan "xüsusi bir problem yaratmadan" Hər-tərəfli və genişləndirilmiş tərəf-daşlıq haqqında" razılaşma ha-zırlayıb". İ.İsmayıl ardınca yazıb: "Qərblə postsovet respub-likaların istənilən yaxınlaşması Moskva tərəfindən süngü ilə qarşılanır. Əcəba, Qafqazda "erməniyə darğalıq" verən Ru-siyanın strateji müttəfiqinin düşmən bildiyi Qərblə bu cür yaxınlaşmasına reaksiya bil-dirməməsinin səbəbi nədir? Səbəbini Coşua Keçer dəqiq bildirib: "Rusiya rəhbərliyi bu sənədə münasibət bildirməyib, amma Moskvadakı diplomatik mənəblərdən biri təsdiq edir ki, Rusiyanın xarici işlər naziri Sergey Lavrov sənədə "yaşıl işi-q yandırdı". Bu, hansı forma-da "yumşaq razılaşma" olur ol-sun, İrəvan üçün Moskvaya ciddi alternativdir. O vaxt - yeni 2013-cü ildə Moskva İrəvanı bizə ucuz və böyük həcmdə silah satmaqla, təbii qazi Er-mənistanı baha satmaqla hədə-lədi. İndi isə Lavrovun "yaşıl işi-qi" Avropa İttifaqı ilə Ermənis-tanı daha da yaxınlaşdıracaq. Məqaləyə münasibət bildiren rus siyasi ekspert rəsmi İrəvan bu addımını hər ehtimala qarşı "ehtiyat aerodrom" yaratmaq kimi şərh edib. Doğru də-yərləndirmədir".

İ.İsmayılın fikrincə, Ermənistan bir müqavilə ilə təbii ki, Rusiyadan üz döndərüb ən azı

Qarabağda özünə problem yaratmaq niyyətində deyil: "Amma, Rusiyada siyasi hakimiyyətin dəyişəcəyi ehtimallardan biridir və növbəti siyasi kursun Putin siyasətindən aqressiv ol-mayacağı şübhə doğurmur".

Qeyd edək ki, vaxtaşırı Ermənistan Rusiyadan qaçma meylləri təzahür edir. Ermənis-

sinin Avrasiya İqtisadi İttifaqının Gömrük İttifaqına qoşulmaq qərarına gəldiyini açıqladı. 2014-cü ilin oktyabrında Ermənistan Avrasiya İqtisadi İttifaqına qoşulmaq barədə müqavilə imzaladı və 2015-ci ildən etibarən qurumun rəsmi üzvünə çevrildi". **Ş.Cəfərlinin fikrincə, bu, əslində Ermənis-**

zırda Gürcüstan və Ukrayna bu yolla irəliləyir, artıq onlar Şengen zonası və bu zonaya daxil olmayan bəzi digər Avropa ölkələri ilə vizasız rejimə keçiblər. Ermənistanın AB ilə imzalayacağı sənəd isə bir tərəfdaşlıq sənədidir və vizasız rejimə, azad ticarət zonasının formalaşdırılmasına zəmin yaratmır.

Ermənistan indi də

Qərbdən özünə dəstək

axtarır - Kremlə təhdid?

İrəvan çoxgedişli oyunlar oynayır; ortada Rusiyani şantaj planı da ola bilər, Moskva ilə anlaşma da...

tan bununla Rusiyadan yeni nələrsə qoparmağa çalışır, bəzən nail olur. İndi də Avropainteqrasiya jantajı ilə işğalçı ölkə yeni istəklərini reallaşdırmağa çalışacaq. İyunun 24-də Rusiyadan Azərbaycana böyük miqdarda hərbi texnikanın gətirildiyini deyən ermənilər yenə hay-küy salıb. Hətta müdafiə naziri Viqen Sarkisyan bundan ciddi şəkildə narahət olduqlarını, xarici işlər nazirinin müavini Savarş Koçaryan isə Rusiyaya ümid etməyin mənasız olduğunu bildirib.

Politoloq Şahin Cəfərli "Yeni Müsavat"a bildirdi ki, Ermənistan öz xarici siyasətində Rusiyanın maraqlarına zidd qərarlar verə bilməz: "İşğalçı ölkənin sonuncu müstəqil addım atmaq cəhdi 2013-cü ildə baş vermişdi. Həmin ilin noyabrında keçirilən "Şərqi tərəfdaşlığı" proqramının Vilnüs sammitində Ermənistanın Avropa Birliyi ilə Assosiasiya Sazişini, eləcə də bu sazişə bağlı olan dərin və hərtərəfli azad ticarət zonasının yaradılması barədə razılaşmanı parafılaması gözlənilirdi. Lakin bu anlaşmalar Rusiyanın geosiyasi maraqlarına zidd olduğu üçün Moskvanın təzyiqləri ilə İrəvan həmin sənədləri imzalamaqdan imtina etdi. Serj Sarkisyan 2013-cü ilin sentyabrında Moskvaya səfəri zamanı ölkə-

tanın avrointeqrasiyadan imtina edərək Rusiya lehinə qəti və yekun strateji seçim etməsi demək idi: "Hazırda Ermənistan rəhbərliyi Avropa Birliyi ilə əlaqələri inkişaf etdirərək müstəqil və çoxvektorlu siyasət apardığını göstərməyə çalışır. Avropa Birliyi ilə Ermənistan arasında hərtərəfli və genişləndirilmiş tərəfdaşlığa dair saziş layihəsi parafılandı və onun noyabrda keçiriləcək "Şərqi tərəfdaşlığı" sammitində rəsmən imzalanması gözlənilir. Serj Sarkisyan bu sənədi əsas tutaraq iddia edir ki, Ermənistan bir-birinə zidd görünən fərqli inteqrasiya layihələrində uğurla iştirak edə bilər. Ermənistan rəsmiləri ölkənin AB ilə Avrasiya İttifaqı arasında biznes əlaqələri üçün körpü rolunu oynayaacağını bildirirlər, amma bir mühüm məqamı unudurlar ki, Ermənistanın nə AB məkanı, nə də Avrasiya İttifaqı ilə sərhədi var. Ermənistanın Avropa Birliyi ilə parafılandığı və noyabrda imzalamağa hazırlanmış sənədi Assosiasiya Sazişi və azad ticarət zonasının yaradılması barədə razılaşma ilə qarışdırmaq olmaz".

Politoloq qeyd etdi ki, Assosiasiya sazişi adından da görüldüyü kimi, Avropa Birliyində assosiativ hüquqla iştirak etmək deməkdir və bir avrointeqrasiya sənədidir: "Ha-

Müəyyən kateqoriyadan olan insanlar - məsələn, alimlər, tələbələr, mütəxəssislər üçün liberal viza qaydalarının tətbiqi mümkündür". **Ekspert bir mühüm məqamı da xüsusi qeyd etdi:** "Ermənistan Avrasiya İttifaqı adlı inteqrasiya layihəsinin tamhüquqlu iştirakçısıdır və digər beynəlxalq qurumlarla əlaqələrində bu təşkilat qarşısındakı öhdəliklərini, ümumilikdə həmin təşkilatın və orada heqemon mövqeyə malik Rusiyanın maraqlarını gözardı edə bilməz. Ermənistanın imzalayacağı beynəlxalq razılaşmalar Avrasiya İttifaqı və onun Gömrük İttifaqının qaydalarına zidd ola bilməz. Məhz bu səbəblə Rusiya Ermənistanla AB arasında imzalanacaq hərtərəfli və genişləndirilmiş tərəfdaşlığa dair sazişə etiraz etmir. Yeri gəlmişkən, Azərbaycanın Avrasiya İttifaqı və onun gömrük sisteminə qoşulmaqdan imtina etməsinin əsas səbəbini də məhz burada axtarmaq lazımdır. Avrasiya İttifaqına qoşulmaqla ölkə müstəqil xarici ticarət əlaqələri yaratmaq hüququnu itirir, bu isə dolayısı ilə həm də siyasi müstəqilliyin məhdudlaşması deməkdir".

Bir məqamı da qeyd edək. Serj Sarkisyan dəfələrlə Avropa Birliyi ilə əməkdaşlığın Avrasiya İqtisadi Birliyi ilə əməkdaşlığa təsir göstərməyəcəyini iddia edib. Amma bu da faktır ki, Ermənistan rəhbərliyi Moskvanın izni olmadan bir addım belə kənara ata bilməz, əks təqdirdə yerində cəzalandırılacaq. Digər tərəfdən, Ermənistan-dakı Qərbyönümlü müxalifət küncə sıxışdırılıb, hətta onların parlamente düşməsinə də imkan verilmədi. Belə olan təqdirdə Sarkisyan hakimiyyətinin özünün Qərbyönümlü görünməyə çalışması şübhəsiz ki, növbəti oyundur.

□ E.PAŞASOY

Azərbaycan Respublikasının Prezidenti yanında
Kütləvi İnformasiya Vasitələrinin İnkişafına
Dövlət Dəstəyi Fondu

KİVDF

www.kivdf.gov.az

**Ermənistan-Azərbaycan,
Dağlıq Qarabağ münaqişəsi haqqında
həqiqətlərin dünya ictimaiyyətinə çatdırılması,
Azərbaycanın ədalətli mövqeyinin müdafiə edilməsi**

Qarabağ

YENİ ÜSAVAT
N 140 (6754) 5 iyul 2017

"Bir həftə öncə Türkiyə prezidenti də İrəvana göndərdiyi mesajında Azərbaycana qarşı istənilən təxribatın qarşısında Türkiyənin dayanaçağını söylədi. Üstəlik, Naxçıvanda Türkiyənin baza statuslu hərbi qüvvələri yerləşdirilir. Azərbaycan-Türkiyə münasibətləri daha da yüksək səviyyəyə qalxır. Türkiyə, Azərbaycan və Gürcüstan ordularının birgə təliminin keçirilməsi, eyni zamanda bölgədə keçən neft-qaz kəmərlərinin birgə qorunması haqqında ümumi razılıq əldə olunub. Artıq bir dəfə bu ölkələr birgə qərargah təlimləri də keçiriblər. Türkiyə nə Azərbaycan, nə də Gürcüstana

Rusiya ilə Azərbaycan arasında hərbi-texniki əməkdaşlığın genişlənməsi işğalçı Ermənistanda hələ də narahatlıq və hiddətlə müzakirə edilməkdədir. Hətta Moskvaya qarşı növbəti isterika yaşanmaqdadır. Bu kimi gəlişmələr Rusiya mediasında diqqətlə izlənməkdədir. Bu xüsusda Rusiya KİV-də getmiş maraqlı şərhərdən birini təqdim edirik.

"Ermənistan bu günlər Bakı limanına yeni partiya Rusiya silahlarının daxil olmasından dolayı sanki qaynayır. Erməni ekspert camiyəsinin böyük bir kəsimi təkid edir ki, Ermənistan hakimiyyəti Rusiya ilə münasibətlərə yenidən baxsın,

çünki onların qənaətinə, bu hadisəni "düşmən münasibətdən" başqa bir şey adlandırmaq mümkün deyil". Musavat.com-un məlumatına görə, bu barədə Rusiyanın rosbalt.ru nəşri Azərbaycana

Moskvanın "balanslı" Qarabağ siyasəti - savaşa apararıq labüd yol

Rəsmi Kremlə bu siyasətə düzəliş eləməsə, konflikt təzədən alovlanacaq; Moskvanın Bakını öz orbitində saxlamasının ən optimal yolu; Rusiya nəşri: "Ermənistan üçün bölgədə aşkar məğlubiyyət ab-havası formalaşır..."

Naxçıvanda taktiki hərbi təlimlər davam edir

Naxçıvan Muxtar Respublikasında yerləşən Əlahiddə Ümumqoşun Ordunun birləşmə və hissələrində hava hücumundan müdafiə bölmələrinin döyüş atışlı taktiki xüsusi təlimləri keçirilir.

Müdafiə Nazirliyinin saytına istinadən verdiyi xəbərə görə, zenit raket, zenit raket artilleriya və Hava Hücumundan Müdafiə Qoşunlarının digər xüsusi bölmələrinin də cəlb olunduğu təlimlərə həyəcan sığınının verilməsi, şərti hava düşməninin ilk zərbələrinin dəf edilməsi, idarəetmə və komanda məntəqələrində döyüş işinin aparılması ilə başlanılıb. Motoatıcı bölmələrin yerdəyişməsi zamanı onların hava hücumundan müdafiəsini təmin edən hava hücumundan müdafiə bölmələri marş keçirərək təyinat rayonlarına çıxarılıb, atəş və start mövqeləri tutulub. Bölmələr döyüş tapşırığı aldıqdan sonra hərbi qərargəbuletmə prosesinə uyğun tapşırığın aydınlaşdırılması, vəziyyətin qiymətləndirilməsi, maket üzərində qarşılıqlı əlaqə və hava hücumundan müdafiə tapşırıqlarının yerinə yetirilməsinə qərar qəbul olunub. Marş zamanı yerdəyişmə həyata keçirən bölmələrə şərti düşmənin basqını dəf edilib, kolonların təyinat rayonlarına təhlükəsiz hərəkəti təmin edilib.

Təlimin döyüş atışlı mərhələsində hərəkətdən atəş və start mövqeləri tutulduqdan sonra düşmənin hava və yerüstü hədəfləri "Strela 3" daşınan zenit raket kompleksi və 23 millimetrlilik zenit qurğuları ilə məhv edilib. Təlimlərə hava düşməni təqdid edən 120 millimetrlilik minaatan heyətləri də cəlb olunub.

növbəti partiya Rusiya döyüş sistemlərinin verilməsindən sonra münaqişə ətrafında və işğalçı ölkədəki durumu şərh edərkən yazıb.

Nəşr öz təhlilində daha sonra yazır: "Bu dəqiqə İrəvanda az adamın dili dönüb iddia edir ki, Rusiya Azərbaycana silah tədarükü ilə yaxşı iş görür, regionda balans saxlamağa çalışır. Demək, onlara görə, elə bir müttəfiq tapmaq lazımdır ki, Azərbaycana silah verməsin və erməniləri öz himayəsinə götürsün. Ancaq bu halda da sual yaranır: Rusiyadan başqa hansı ölkə Ermənistanı "İsgəndər" və "Smerç" tipli sistemlər verər - üstəlik də daxili bazar qiymətlərinə? Burdaca qeyd edək ki, "İsgəndər"lər yalnız iki ölkədə - Rusiya və Ermənistanda var".

Müəllifə görə, Bakı Rusiyadan yeni növ ölümcül silah-sursatlar almaqla ya Ermənistanı qorxutmaq istəyir, ya da Rusiyanın hələ ki izn vermədiyi müharibəyə hazırlaşır: "Rusiya isə bu gün nə daxili problemlərin öhdəsindən gələ bilir, nə də sanksiyalar, Suriya və Ukrayna, artan NATO təhlükəsi və s. daxil, xarici problemlərin öhdəsindən. O üzəndən Rusiya açıq-aşkar Cənubi Qafqazda müharibə hayında deyil".

Məqalənin sonunda qeyd edilir ki, Rusiya Azərbaycana son partiya silahları tədarük eləməklə Ermənistanı özündən heç vaxt olmadığı qədər daha da uzaqlaşdırıb. "İrəvan

təbii ki, öz yerində qıvrılır və özünə yeni dostlar "tutmağa" çalışır. Ancaq boşuna. Bu mənada Rusiya hesabı düz qurub: Ermənistan onun yanından heç yerə gedə bilməz. Bu, əlbəttə ki, Cənubi Qafqazda bəzi kataklizmlərə gətirəcək. Ancaq Rusiya ilk dəfə deyil ki, öz qiyamçı regionunu ram edir. Ermənistan üçünsə hələlik aşkar məğlubiyyət situasiyası formalaşır", - deyə sonda nəşr əlavə edir.

Məqələdən də göründüyü kimi, əslində həll olunmuş Dağlıq Qarabağ ixtilafı getdikcə daha çox elə Rusiyanın özü üçün problemə çevrilir. Çünki bir yandan, münaqişə tərəflərinə silahlar verən Moskva o biri yandan, faktiki surətdə yeni bir müharibəni stimullaşdırmış olur - hansı müharibədə ki, o maraqlı deyil. Di gəl, Kreml xüsusən də Azərbaycanı öz təsir dairəsində saxlamağa çalışır.

Bunun ən yaxşı yolu əlbəttə ki, Moskvanın vasitəçiliyi ilə problemin həllində tezliklə ciddi dönüşə nail olmaq ola bilərdi. Bu da görünmür. Rəsmi Moskva İrəvanın ədalətli mövqeyə köklənməsi üçün ona ciddi təzyiqlər eləmir. Ya istəmir, ya da ehtiyat edir ki, Ermənistanda anti-Rusiya ovqatı güclənə bilər. Lakin ikinci hal daha çox bəhanəyə bənzəyir. Ona görə ki, rosbalt-ın da qeyd elədiyi kimi, Ermənistan Rusiyanın ovucunun içindədir və o, istəsə belə, Moskvadan uzaq-

laşa bilməz. Əks halda ağır bədəl ödəyər - həm də Qarabağ məsələsində.

Deməli, daha çox birinci faktor önəm kəsb edir. Yeni Rusiya münaqişənin həllini sürətdə uzatmaqla iki ölkəni öz orbitində saxlamağın daha məqbul yol hesab eləməkdədir. Lakin bu "balanslı" siyasət sonsuzadək də sürə bilməz. Çünki ortada Azərbaycan ərazilərinin işğal faktı, 1 milyon qaçqın-köşkün problemi var və o, hansısa şəkildə yoluna qoyulmalıdır. Əks təqdirdə Bakı enində-sonunda son varianta - hərbi güc yolu ilə işğalçı öz ərazisindən qovmalı olacaq. Bu isə böyük dağıntılarla bərabər, Rusiyanın regiondakı maraqlarına da zərbə demək olacaq. Odur ki, rəsmi Kreml "balanslı" siyasətə tezliklə düzəliş eləməlidir. Eləməsə, konflikt təzədən alovlanacaq.

Qarabağ konfliktinin həllinə Rusiya-Türkiyə yaxınlaşması da böyük töhfə verə bilər. Yeri gəlmişkən, son vaxtlar iki dövlət arasında hərbi sahədə əlaqələr də sıxlaşıb. Bunun növbəti sübutu kimi Rusiya müdafiə naziri Sergey Şoyqunun ötən bazar Ankaraya səfər edərək, prezident Rəcəb Tayyib Ərdoğanla görüşməsinə qeyd eləmək olar.

"Rusiya-Türkiyə yaxınlaşmasının Qafqaza, Dağlıq Qarabağ məsələsinə mənfi təsiri olmayacaq". Bu sözləri axar.az-a açıqlamasında politoloq Qabil Hüseynli söyləyib.

mənfi təsir göstərəcək addım atacaq", - deyə o bildirib.

Politoloq hesab edir ki, Türkiyəyə Azərbaycan və Gürcüstanla hərbi ittifaq yaratmaq hava və su kimi lazımdır: "Türkiyə Qafqaz dövlətidir. Naxçıvana gəlincə isə burada Türkiyənin xüsusi səlahiyyətləri var. Qars müqaviləsinə əsasən, Naxçıvan üçün yaranan istənilən təhdid zamanı Türkiyə birbaşa məsuliyyəti üzərinə götürür. Ermənistandakı Rusiyanın Gümrü bazasına alternativ olaraq Naxçıvanda, eləcə də Gürcüstanda Türkiyənin baza yaratmaq istəməsi məntiqli uyğundur. Rusiya buna heç bir halda etiraz edə bilməz. Türkiyə-Rusiya münasibətlərinin dərinləşməsi müəyyən bir limite qədər olacaq. Bu limitdən o yana iki dövlət arasında yaxınlaşma olmayacaq. Çünki Türkiyə NATO dövlətidir. Rusiya-Türkiyə münasibətlərinin dərinləşib strateji xarakter alacağını proqnozlaşdırmıram".

Bu - doğrudan da belədir. Lakin bir şey dəqiqdir ki, Moskva-Ankara münasibətlərinin "müəyyən limit" həddində yaxınlaşması da yetərlidir ki, bu iki regional supergüc Qarabağ məsələsinin ədalətli həllinə sanballı və ortaq töhfə versin. O zaman Kremlin həm özü, həm də region üçün təhlükəli və "balanslı" Qarabağ siyasətinə də lüzum qalmayacaq.

Beynəlxalq Diplomlaşdırılmış və Sertifikatlaşdırılmış Mühəsiblər Assosiasiyasının (ASSA) açıqladığı hesabatda əsasən Azərbaycan kölgə iqtisadiyyatının yayılmasında 1-ci yerdədir. ASSA-nın yaydığı hesabatda əsasən kölgə iqtisadiyyatı Azərbaycanda ÜDM-in 67 faizini əhatə edir. Həmçinin hesabatda o da qeyd olunur ki, 2025-ci ilə qədər Azərbaycanda və bir sıra digər MDB ölkələrində kölgə iqtisadiyyatı artan tempə inkişaf edəcək.

Hesabatda kölgə iqtisadiyyatının miqyasına görə Azərbaycan ÜDM-in 67 faizi ilə birinci yerdə qərar tutarkən Nigeriya ÜDM-in 48 faizi ilə ikinci, Ukrayna isə 46 faizlə üçüncü yerdə qərarlaşıblar. Rusiya isə Ukraynadan sonra 4-cü yerdədir. Şimal qonşumuzda kölgə iqtisadiyyatı ÜDM-in 39 faizi təşkil edir. Daha sonra ilk beşliyi Şri-Lanka 38 faizlə qapadır. İlk onluqda isə ardıcıl olaraq Braziliya, Pakistan, Bolqarıstan, Estoniya və Keniya yer alır.

Hesabatda Azərbaycanın ilk sırada yer alması geniş suallar doğurmaqla yanaşı, çoxsaylı müzakirələrə də yol açır. Hesabatın qərəzli olduğunu deyənlər yanaşı bunun əksini dilə gətirənlər də az deyil. İqtisadçılar bu hesabatın ölkəmizə investisiya yatırmasına ciddi zərbə vuracağını deyirlər.

Məsələ ilə bağlı **pia.az-a İqtisadi Təşəbbüslərə Yardım Mərkəzinin rəhbəri Azər Mehtiyev** maraqlı açıqlamalar verib. Həmin açıqlamalardan bir sıra hissələri təqdim edirik: "Azərbaycanda kölgə iqtisadiyyatının həcmi böyük olması haqqında əvvəllərdə müəyyən araşdırmalar olub. Xüsusən də, Dünya Bankının araşdırmasında Azərbaycanda kölgə iqtisadiyyatının böyük həcmdə olması göstərilirdi. Həmin araşdırmalara əsasən Azərbaycanda kölgə iqtisadiyyatı təxminən 72 faiz həcmində göstərilirdi. Böyük neft ixracı dövründə Azərbaycanda gizli iqtisadiyyatın böyük olması haqqında faktlar çoxdur. Xüsusən dövlət qurumlarında "paket" əmək haqqının verilməsindən tutmuş qeyri-dövlət strukturlarına, qara mühasibatlığa qədər geniş yayılmış kölgə iqtisadiyyatı institutları var. İqtisadiyyatın ayri-ayrı sahələrində, özünəməxsus əhali arasında rəsmi qeydiyyatdan keçmədən və yaxud ən azı sövdələşmələr əsasında fəaliyyət göstərən müəssisələrdən gəlir əldə etməyən insanlar olub. Bu cür tədqiqatlar da həmin məsələlərin araşdırılıb ortaya çıxarılmasına kömək edir. Bu baxımdan bu araşdırmalar həm müəyyən sorğulara, həm də müsahibələrə əsaslanır. Bunların əsasında ortaya qoyulmuş faktlara söykənir. Azərbaycanda kölgə iqtisadiyyatın ÜDM-in 67 faiz olması dəqiq olmaya bilər. Yəni bu rəqəm həm aşağı, həm də yuxarı ola bilər. Lakin fakt odur ki, Azərbaycanda kölgə iqtisadiyyatının həcmi böyükdür. Eyni zamanda bilirik ki, 2014-ci ildə neftin qiymətinin aşağı düşməsindən sonra ölkədə vəziyyət xeyli dəyişib. Xüsusən nağdsız bölgənin genişləndirilməsi və nağd bölgənin azaldılması istiqamətində atılan addımlar kölgə iqtisadiyyatının azaldılmasına xidmət edir. Bu baxımdan verilən proqnoz ola bilər ki, bir qədər əvvəlki illəri əhatə etsin. Bəlkə də indiki reallıqlar nəzərə alınmayıb.

Buna baxmayaraq, Azərbaycanda kölgə iqtisadiyyatının tam və yaxud kəskin şəkildə aradan qaldırıldığını demək mümkün deyil. Əgər qarşıdakı

dövrə indiki proseslər davam etsə kölgə iqtisadiyyatının artması yox, azalması daha çox ehtimal olunur. Azərbaycanda gizli iqtisadiyyatının böyük bir hissəsinin səbəbkarı məmur sahibkarlığından törəmə elementlərdir ki, bunun aradan qaldırılmasında hökumətin vacib addımlar atması vacibdir. Nəhayət, sonuncu səbəb odur ki, gizli iqtisadiyyatı qaçmağa sövq edən səbəblər var. Onların bir hissəsi məhz müxtəlif növ vergi və sosial ödənişlərin yüksək olması və digər qanunsuz müdaxilələrdən gəlir. Bunların

Kölgə iqtisadiyyatında Azərbaycanı "lider" edən hesabatda reaksiyalar

Azər Mehtiyev:
"Fakt odur ki, Azərbaycanda kölgə iqtisadiyyatının həcmi böyükdür"

Fikrət Yusifov:
"Rəqəmlər heç bir məntiqə və reallığa uyğun deyil"

aradan qaldırılması istiqamətində addımlar atılmalıdır".
Sabiq maliyyə naziri, iqtisadçı-alim Fikrət Yusifov hesabatı tam fərqli mövqədən yanaşır. O, "Yeni Müsavat"a açıqlamasında bunları dedi: "Kölgə iqtisadiyyatının miqyasını dəqiq müəyyən etmək kifayət qədər mürəkkəb bir məsələdir. Bu səbəbdən kölgə iqtisadiyyatının səviyyəsinə dair səsləndirilən rəqəmlərin dəqiqliyi həmişə müzakirə predmetinə çevrilir. Bu iqtisadiyyatın səviyyəsinə müəyyən etmək üçün istənilən beynəlxalq qurumun apardığı

hesablamaları əks-ərqumentlərlə təkzib etmək mümkündür. Kölgə iqtisadiyyatı bütün ölkələrdə olub və bu gün də var. Bu iqtisadiyyata aid olan müəssisələr bir qayda olaraq bütöncə vergi ödəmirlər. Sual olunur, kim deyə bilər ki, bu gün Azərbaycanda müəssisələrin bütöncəyə ödəməli olduqları vergilərin 67%-i və ya 2/3 hissəsi yığılmır? Əgər doğrudan da Azərbaycanda kölgə iqtisadiyyatı Ümumi Daxili Məhsulun 67%-i səviyyəsindədirsə, deməli ümumi iqtisadiyyatın 67%-i də vergi ödəməkdən yayınır. Kimse buna inana bilərmi? Mümkündürmü ki, Vergilər Nazirliyi və ya Gömrük Komitəsinin xətti ilə bu qədər vergidən yayınma hallarına göz yumulsun? İllərdir Vergilər Nazirliyi sistemində elə dəqiq nəzarət mexanizmləri formalaşmış ki, indi bizdə vergidən yayınmaq sadəcə mümkün deyil. 2015-ci ilin sonlarından başlayaraq Gömrük Komitəsi sistemində aparılan islahatlardan sonra bu sistemdə də demək olar ki, mümkün ola bilən bütün vergidən yayınma hallarına son qoyulub. Kölgə iqtisadiyyatının səviyyəsinə müəyyən etmək üçün mürtəcət etdiyimiz vergi məsələlərini bir kənara qoyub, məsələyə bir başqa müstəvidən yanaşsaq.

Bizim Ümumi Daxili Məhsulumuz 2016-cı ildə 60 milyard manat olub. Əgər kölgə iqtisadiyyatı bu göstəricinin 67%-i səviyyəsindədirsə, deməli, bizdə ÜDM 60 milyard manat deyil 100 milyard manat (60 milyard manat + 67%) təşkil etməlidir. Belə olan halda ÜDM ABŞ dolları ilə ifadədə 59 milyard dollar olmalıdır. Əgər bu rəqəmin reallığını qəbul etsək, onda Alıcılıq Qabiliyyəti Poritetinə görə Azərbaycanın Ümumi Daxili məhsulunun həcmi 280 milyard dollara yaxınlaşmış olur və bu halda adını çəkdiyimiz göstəricinin səviyyəsinə görə biz Danimarka, Finlandiya, Vyetnam kimi ölkələri üstələyib, Yunanıstan, İsrail, Küveyt kimi ölkələrə yaxın oluruq. Cənub Qaz Dəhlizi kimi transmilli layihələrin icrasından sonra bizim ÜDM göstəricimizin adını çəkdiyimiz ölkələrdəki eyni göstəricini üstələyəcəyi mümkün olacaqdır. Lakin bu günün reallığı ondan ibarətdir ki, bizim ÜDM-in həcmi 60 milyard manat ətrafındadır və burada kölgə iqtisadiyyatının səviyyəsinin ÜDM-in 3-5%-indən artıq olması mümkün deyil. Bütün bunlar əsas verir deyək ki, açıqlanan rəqəmlər heç bir məntiqə və reallığa uyğun deyil".

□ **Cavanşir ABBASLI**

Azərbaycan qazını daşıyacaq boru xəttinə görə İtaliyada qarşıdurma

İtaliyanın Melandunyo bölgəsində Azərbaycan qazını Avropaya nəql etmək üçün tikilən TAP kəmərinə görə təhlükəsizlik qüvvələri ilə "No TAP" komitəsinin fəalları arasında güclü toqquşmalar olub. Virtualaz.org İtaliya KİV-lərinə istinadən xəbər verir ki, ötən gecə yüzlərlə fəal və yerli sakin San-Fokada, TAP kəmərinin marşrutu üzərində qalan sonuncu 43 zeytun ağacının köçürülməsinə əngəlləməyə çalışıb. Bu zaman güclü toqquşmalar baş verib.

Xəbər verildiyi kimi, çoxillik zeytun ağaclarının köçürülməsi prosesi şoumen, rusiyapərəst Beppe Grillonun ("5 Star" hərəkatı, parlamentdə 22 faiz səsə təmsil olunur) yaratdığı "No TAP" komitəsinin güclü etirazlarına baxmayaraq aprel ayında başlayıb. Lakin mayın əvvəllərindən etibarən həm ağacları riskə atmamaq, həm çimərlik mövsümünə mane olmamaq üçün işlər dayandırılmışdı. Bununla belə ötən gecə TAP konsorsiumunun podratçı

"Cənub qaz dəhlizi" layihəsinin həyata keçməsinə kimlər mane olmaq istəyir?

ların qalan ağacları köçürmək üçün yük maşınları zirehli polis maşınlarının, karabinlərin və maliyyə polisinin müşayiəti ilə Melandunyoya qayıdıblar. Bundan xəbər tutan anti-TAP fəalları texnikanın yolunu kəsib. Gecə yarısı bölgənin Vernole yüksəkliyində anti-TAP fəalları yolu bağlayıblar və texnikanın

hərəkatını dayandırılar. Lakin yüzlərlə polis müdaxilə edərək yolu açır. Bütün gecə boyu davam edən toqquşmalarda ekstremistlər yol boyu çoxsaylı blok-postlar qoyublar, polislər vaxtaşırı olaraq onlara qarşı dəyənəkləri işə salıb. Buna baxmayaraq yolu açmaq mümkün olmayıb.

AMİP-in sədr avəzi Arzuxan Əlizadə bildirdi ki, "Cənub qaz dəhlizi" ilk dəfə olaraq Xəzər regionundakı qaz təchizatını Avropa bazarlarına birləşdirməklə bütün regionun enerji xəritəsini dəyişəcək bir layihədir. Azərbaycan təbii qazını Gürcüstan, Türkiyə, Yunanıstan, Bolqarıstan, Albaniya ərazisindən və

Adriatik dənizinin dibindən keçməklə İtaliyaya qədər 3500 kilometrə artıq uzanan boru kəmərləri vasitəsilə Qərbi Avropaya çatdıracaq "Cənub qaz dəhlizi" layihəsinin reallaşdırılması Azərbaycana iqtisadi dividentlərlə yanaşı həm də çox ciddi siyasi dividentlər vəd edir. Qarabağ problemi olan ölkənin isə belə siyasi dəstəyə çox ehtiyacı vardır.

Layihə ilk növbədə Azərbaycana daha dayanıqlı bazar çıxış imkanları verəcək: "Nəzərə alınmalıdır ki, Avropa bazarı 450 milyondan artıq istehlakçısı olan ən böyük bazarlardan biridir və bu gün Avropa öz enerji təchizatı mənbələrini şaxələndirmək yolunda mümkün ola bilən hər addımı atmağa hazırdır. Təbii ki, gələcəkdə layihə çərçivəsində Avropaya nəql edilən mavi qazın həcmi artırılaçaq ki, bu da Avropanın enerji təhlükəsizliyinin təmin edilməsi baxımından çox vacibdir. Çünki Avropanın təhlükəsizliyinin əsas elementlərindən biri məhz enerji təhlükəsizliyinin təmin edilməsidir. Xüsusilə də son bir neçə ildə dünya siyasət meydanında baş verən olaylar Avropaya Rusiya qazından asılılığın nə demək olduğunu göstərib. Bu səbəbdən də bu gün Avropa bu asılılıqdan qurtarmaq üçün koordinat addımlar atmaq məcburiyyətindədir. Əlbəttə ki, qonşularımız Rusiya və İran layihənin həyata keçməsində yumşaq desək maraqlı olmaya bilərlər. Lakin hesab edirəm ki, hazırda bu

dövlətlərin layihənin reallaşmasına mane olmaq imkanları yoxdur, hətta olarsa belə əks təsirə üzələcəkləri şübhəsizdir".

A.Əlizadə vurğuladı ki, ötən illər ərzində güclü beynəlxalq dəstək qazanaraq regionun ən strateji layihələrindən biri kimi bu gün "Cənub qaz dəhlizi" layihəsi həm də Avropa Birliyinin rəsmi siyasi dəstək verdiyi yeganə layihədir. Bu layihənin İtaliyada hansısa bir ərazidə qarşısının alınmasına nail olmaq bunu istəyən qüvvələrə müəssər olmayacaq: "Cənub qaz dəhlizi"nin beynəlxalq dəstək qazanmasının daha bir əyani sübutu da dünyanın super gücü sayılan ABŞ-ın ötən müddətdə layihə ilə bağlı keçirilən bütün tədbirlərdə yaxından iştirak etməsidir. İştirakla yanaşı ABŞ rəsmiləri dəfələrlə ABŞ-ın Avropanın enerji təhlükəsizliyinin Azərbaycan resursları ilə təmin olunmasında maraqlı olduğu mesajlarını da veriblər.

Deyilənlərlə yanaşı onu da nəzərə almaq lazımdır ki, İran hazırda qaz ixrac etmək imkanlarına malik deyil. Hətta gələcəkdə bu imkanlar yaranarsa belə, İran qazının da "Cənub qaz dəhlizi" vasitəsilə ixrac ediləməsi mümkün hesab edilir. Belə ki, Cənub Qaz Dəhlizi boru kəməri sistemi elə layihələndirilib ki, gələcəkdə mümkün əlavə qaz həcmələrinin təchiz edilə bilməsi üçün onun ötürücülük gücünün iki misli qədər artırılabilir".

□ **Etibar SEYİDAĞA**

Türkiyədə Suriyalı qaçqınlar mövzusu ölkə gündəminin əsas hadisələrindən birinə çevrilib. Suriyalı qaçqınların sayının artması özü ilə ənənəvi problemləri də gətirib. Suriyalı gənclərlə yerlilər arasında küçə davaları, məhəllə qarşıdurmalarının sayı artıb. Hətta vəziyyət o həddə çatıb ki, artıq Türkiyədə Suriyalıların geri göndərilməsi çağırışları daha tez-tez eşidilməyə başlayıb.

Türkiyənin məşhur müğənnisi Demet Akalın twitterdə açılan "suriyalılar evinə dönsün" haştağına dəstək verib. Müğənni sosial şəbəkədə yazıb ki, "suriyalılar evinə dönsün", qətiyyətlə sonuna qədər dəstəkləyirəm. Oğurluq, bıçaqlama xəbərlərindən bezdik".

Demet Akalın bu paylaşımına görə sosial şəbəkə istifadəçiləri tərəfindən kəskin tənqid olunub, irqçilikdə günahlandırılıb. Müğənniyə kəskin reaksiyalar olsa da, fakt budur ki, Türkiyədə demək olar ki, hər gün Suriyalılarla bağlı hansısa xəbərlər mediaya düşür. Bunun isə bir sıra səbəbləri var.

İlk növbədə Suriyalıların sayı çoxdur. Rəsmi məlumatlara görə, hazırda Türkiyədə 3 milyon 49 min 879 nəfər Suriyalı qaçqın var. Türkiyə Köç İdarəsinin mart ayına olan məlumatına görə, ölkə ərazisində 2 milyon 957 min 454 Suriyalı dövlət qeydiyyatındadır. Qaçqınların 10 faizindən bir az hissəsi, yəni 261 min nəfəri (bu düşərgələrdə əlavə olaraq 8200 nəfər iraqılı da qalır - K.R) Türkiyə Fövqəladə Hallar İdarəsinin (AFAD) 10 vilayətdə qurduğu 26 çadır düşərgəsində yaşayır.

Qaçqınların yerdə qalan 90 faizi, başqa sözlə 2 milyon 700 min nəfəri müxtəlif yaşayış məntəqələrinə səpələnib. Ən çox Suriyalı İstanbul şəhərindədir. Türkiyənin ən böyük şəhərində 480 min Suriyalı qaçqın qeydiyyatdadır. Adanada 151 min, İzmirde 109 min, Bursada 106, Ankarada 80 min qeydiyyatda Suriyalı qaçqın var. Bundan başqa cənub-şərqdə Şanlıurfa (420 min), Hatay (384 min), Qaziantep (329 min) və Mersində (146 min) çoxlu sayda qaçqınlar yerləşdirilib.

Əlbəttə, bu qədər sayda qaçqının olması istər-istəməz

Türkiyənin yeni bəlası: Suriyalı qaçqınlar...

Sayları 3 milyona çatan qaçqın ordusu Türkiyə hökumətini hələlik narahat etməsə də, yerli əhalidə ciddi narazılıq yaranır, səbəblər isə çoxdur

yerlilərlə müəyyən problemlərə gətirir. Bu problemlər isə aşağıdakılardan ibarətdir.

1.Ucuz işçi qüvvəsi. Suriyalı qaçqınlar ehtiyac səbəbindən ucuz işçi qüvvəsidir. Yerli sakinlərdən fərqli olaraq çox cüzi, bəzən 300-400 lirə maaş qarşılığında bir ay işləyən Suriyalıların varlığı yerlilərin böyük sayda iş yerlərinin itiməsinə səbəb olur. Bu isə istər-istəməz narazılıq və qəzəb doğurur. Xüsusən də azyaşlı uşaqlar ucuz işçi olaraq cəlb olunur və bu zaman sahibkarlar vergidən yayınır, işçilərin sosial müdafiəsi istiqamətində hər hansı xərclər olmur.

2.Narazılıq və qarşıdurma yaradan ikinci faktor gənclərdir. Suriyalı gənclərin dəstə halında gəzmələri, yerli adətlərə, mühafizəkar cəmiyyətin qaydalanna

riayət etməmələri bir çox hallarda əks təsirə səbəb olur, kütləvi məhəllə davaları, bıçaqlaşma hadisələri olur. Bu hadisələr yerli insanları narahat edir və qaçqınlarla qarşı qəzəb yaradır.

3.Suriya müharibəsi və Türkiyənin Suriyaya ordu göndərilməsi. Məlum olduğu kimi, 2016-cı il avqustun 24-də Türkiyə ordusu "Fırat Kalkanı" əməliyyatı çərçivəsində Suriyaya hərbi müdaxilə edib. 5 ay davam edən hərbi kampaniya zamanı 70-ə yaxın Türkiyə əsgəri şəhid oldu, bundan başqa Suriya ilə sərhəddə baş verən toqquşmalarda çoxlu sayda Türkiyə hərbiçiləri öldürüldü. Aramsız şəhid xəbərlərinin fonunda Türkiyədə dövlətin verdiyi səhiyyə sığortası, təhsil və sair güzəştlərdən faydalanaraq yaşayan Suriyalılar yerli əhalidə qəzəb doğurur. Suriyalı gənclərin öz ölkələrini qorumaq üçün geri göndərilməsi tələbləri sosial şəbəkələrdə tələb olaraq yayılır. İnsanlar hesab edir ki, Suriyalı gənclər Türkiyəyə gəlməməli, öz torpaqların gedərək vuruşmalıdır.

4.Nəhayət, "sokakların" Suriyalılar tərəfindən "işğal olunması". Türkiyədə küçə ticarəti, xuliqanlar, vasitəçilər, avaralar böyük bir şəbəkədir, daim yerli mafiaların nəzarətində olub. Son 30 ildə küçələrdə hakim olan cənub-şərq bölgələrindən gələnlər təşkil edib. PKK və onun kimi bənzər silahlı qrupların gücünün qaynağı da məhz küçələrdəki cinayətkar qruplar olub. Ancaq son illərdə küçədə artıq ənənəvi gücə qarşı Suriyalı alternativini ortaya çıxmağa başlayır. Ucuz işçilər, küçə satıcıları, fırıldaqçılar, cibgirdlər və öz ölkələrini qorumaq üçün geri göndərilməsi tələbləri sosial şəbəkələrdə tələb olaraq yayılır. İnsanlar hesab edir ki, Suriyalı gənclər Türkiyəyə gəlməməli, öz torpaqların gedərək vuruşmalıdır.

Bu vəziyyətdən hökumət narahat deyil. İlk növbədə Türkiyə hökuməti Suriya münafişesində ən çox qaçqın qəbul edən ölkə kimi tarixə düşüb və buna görə BMT başda olmaqla bir çox beynəlxalq təşkilatlar Ankaraya minnətdarlıq edib. Bu, ilk növbədə mənəvi bir borcudur və Türkiyə bir müsəlman, qonşu ölkə olaraq Türkiyə üzərinə düşən öhdəliyi artıqlaması ilə yerinə yetirib. Münafişə başlayandan bu yana Suriyada 12 milyon insan qaçqın düşüb. Bunlardan 7 milyonu ölkə daxilində qaçqın olub, 4,8

milyon insan isə xarici ölkələrə sığınıb. 3 milyona yaxın insan, yeni qaçqınların böyük əksəriyyəti Türkiyəyə sığınıb.

Hazırda 60 milyon nəfərdən bir qədər çox qaçqın geri, ölkəsinə qayıtsa da, böyük çoxluq hələ də Türkiyədədir. Onların bir qismi isə artıq vətəndaşlıq alıb. Xüsusən də Suriyalı gənclərin bir çoxu Türkiyəyə ali təhsil alır və işlə təmin olunanlar var. Hələlik dəqiq rəqəmlər açıqlanmasa da, 5 illik məcburi yaşamaq şərti olan Suriyalıların Türkiyədə vətəndaşlıq alması yolunda maneə qalmayacaq. Bu mənada Türkiyə dövləti hələlik Suriyalı mövzusunda səbirlə yanaşır, əhalidən gələn təpkiyə diqqət almır. Ancaq münafişənin həllinə doğru yaxınlaşdıqca çox güman ki, hökumət də qaçqınlar sıxlığını azaltmağa çalışacaq. Hazırda "Fırat Kalkanı" əməliyyatı sonrası azad edilmiş 2 min kv.km Suriya ərazilərində müxalif silahlılar və Türkiyə hökuməti bərpası işlərini davam etdirir. Ankara qaçqınların bir qismini Suriya torpaqlarına köçürməyə çalışacaq. Bununla həm ölkə daxilində qaçqın yükünün azaldılması, həm də gərginliyin yumşaldılması və qaçqınların öz ölkələrinə geri dönməsi həyata keçəcək.

□ **Kənan RÖVŞƏNOĞLU**

Trampa ağır suçlamalar

Emory Universitetinin professoru Carol Anderson yazır ki, Tramp hökumət yox, hökmranlıq istəyir...

Emory Universitetinin professoru Carol Anderson "The Guardian" qəzetində dərc edilmiş məqaləsində oxucuları "Tramp administrasiyası" əvəzinə, "Tramp rejimi" ifadəsindən istifadə etməyə çağırır.

Məqalədə deyilir ki, Trampın əxlaq normalarını aşan və qadınlara qarşı təhqiramiz olan tvitləri, mətbuat üzərinə bağırtdı.

Hətta bu prezidentlər də administrasiyasının Konqresə gah əməkdaşlıq, gah da ona qarşı mübarizədə, müqavilələrin imzalanması üçün danışıqlarda və iqtisadi-siyasi siyasətlərin formalaşdırıb icra edilməsindəki mühüm rolunu başa düşürdülər.

Müəllif yazır ki, Trampın problemi başqadır. O hökumət yox, hökmranlıq istəyir. Elə bir Məsələn Lindon Consun özünün kobudluğu məşhur idi, sərişsiz Uorren Hardinqin də eyniləri vardı. Amma onları bir

rejimlərin heyranıdır və əksinə, Angela Merkel və Castin Trudeauunun hökumətlərinə nifrət edir. Məhz buna görə də o, bir ovuc pərəstişkarının ona mədhiyyələr yağdırdığı mitinqlər təşkil edir və elə buna görə də onun mətbuat konfranslarından zəhləsi gedir.

Məqalədə deyilir ki, məhz bu səbəbdən də Tramp hamıdan Amerika konstitusiyasına yox, özünə loyallıq tələb edir. Prezident elə buna görə azad medianı "saxta xəbərlər" və "zibilxana jurnalizmi" adlandırır. Çünki o bu mediaya nəzarət edə bilmir. Professor yazır ki, Tramp alimləri və elmi də xoşlamır, çünki alimlər onun nadanlığı qarşısında əyilmirlər.

Anderson yazır ki, Trampın xaotik hakimiyyətinin ağır nəticələri olur. O birçə tviti ilə Lockheed və Boeing-in səhmlərini qiymətdən salır, NATO-nu rədd edir, Kanada, Meksika, Almaniya və London meri ilə dava-dalaş salır. Tramp özünün mühüm və böyük adam olduğunu göstərmək üçün müttəfiqlərini verdiyi kəşfiyyat sirlərini faş edir.

"Bütün bunlar əks-nəticə verir, - yazır alim, - Tramp-in hakimiyyəti Amerikanı cılızlaşdırır. ABŞ-in bütün dünyadakı nüfuz və statusu kəskin enib. Hətta İngiltərə kraliçası da Trampın onun ölkəsinə səfər etməsini istəmir".

İdarəetmə və inzibatchılığın bir tərəfə düşüb qaldığı vaxtda, Tramp rejimini hər yerdə görmək olur. Onun qohumbazlığı sayəsində kürəkəni Cared Kuşner və qızı İvanka heç bir hökumət təcrübələri olmadan Ağ Evdə əyləşdirilir.

Trampın dostbazlığı ona səbəb olur ki, Ağ Evin təsərrüfat müdiri təcili qaydada işdən qovulur və onun yerinə bu posta Trampın Vaşinqton otelindəki otaqlara administratorluq edən şəxs gətirilir. Üstəlik bu şəxsin əvvəllər yalnız nikah mərasimlərini təşkil edən oğlu Erik-ə New York şəhərində federal mənzil təsərrüfat həvəla olunur.

Anderson yazır ki, bütün bunların arxasında Trampın acgözlüyü görünür. O prezident vəzifəsindən özünün qolf kurslarının satışını yüksəltmək üçün sui-istifadə edir.

Məqalədə deyilir ki, Tramp 46 ABŞ prokurorunu işdən azad edib və onların kiminləsə əvəzlənməsini planlaşdırmır. O hələ yanvar ayında bütün planet boyunca ABŞ səfirlərini

istefa verməyə məcbur edib. Nəticədə bir çox mühüm missiyalar başsız qalıb.

Məsələn, bu yaxınlarda ABŞ-in hərbi gəmisi ilə Yaponiyanın balıqçı gəmilərindən biri toqquşarkən bu məsələni yapon tərəfi ilə müzakirə edəcək rəsmi şəxslər yox idi. Nə Yaponiyada səfir vardı, nə də ABŞ-da dənizçiliyə cavabdeh olan birisi. Halbuki bu insidentdə 7 ABŞ dənizçisi həlak olmuşdu.

Professor yazır ki, Trampın bütün rejimi ərzində Müdafiə, Sosial Təminat və Veteranlarla iş üzrə nazirliklərdə, Ağ Evin özünün elm və texnika departamentlərində onlarca post boş qalır. İyunun 2-nə olan məlumata görə Senatda təsdiq olunması tələb edilən vəzifələrin yalnız 3 faizinə təyinatlar olub.

"**Amma axı Trampa idarəetmə aparatı yox, rejim lazımdır, Amerikanın müstəqillik gününü bayram etdiyi bir vaxtda, bizlər də bizə nə lazım olduğunu bəyan etməliyik**"-alim yazır. (BBC)

Dənizdə boğulmalar artıb -

Üzə bilmirik, yoxsa...

Dənizə girərkən bir neçə bəsit qaydaya riayət etməklə təhlükədən yayınmaq olar

• **stilər düşən kimi hər kəs dənizə getmək, sərirləmək istəyir. Ancaq təəssüf ki, bəzən sərirləmək istəyi insanın həyatı bahasına başa gəlir. Çünki dənizə gedənlərin əksəriyyəti üzə bilmir. Üzməyi bacardığını zənn edən şəxslər isə bir az dənizə açılan kimi təəssüf ki, boğulurlar.**

Təsadüfi deyil ki, dəniz mövsümünün yeni başlamasına baxmayaraq artıq neçə-neçə adamın boğularaq öldüyü barədə xəbərlərə rast gəlirik. Məntiqlə baxanda əslində ən yaxşı üzməyi bacaran əzərbaycanlılar olmalıdır. Çünki biz Xəzər sahilində, Kür qırağında yaşayırıq. Ancaq təəssüf ki, üzməyi bacarmırıq. Bunun da bir neçə səbəbi var. İlk öncə bu işin əlifbasından başlamaq lazımdır.

Paytaxtda kifayət qədər üzgüçülük məkanları var. Ancaq o məkanlara hamı gedə bilirmi? Yox. Çünki qiymətləri əhalinin orta aylıq büdcəsinə uyğun deyil. Bu cür idman mərkəzlərindəki üzgüçülük məkanlarının qiyməti müəllimsiz 50-60 manat arasında dəyişir. Bir evdən iki nəfərin üzgüçülüyə getməsi onlara 100-120 manata başa gələ bilər ki, bu da əhalinin əksər hissəsinin cibinə uyğun deyil. Buna görə də insanların demək olar ki, çoxu üzə bilmir və dənizə girən kimi

batır. Ekspertlərə görə, insanlar dənizə girərkən bir neçə bəsit qaydalara riayət etməklə də öz təhlükəsizliklərini təmin edə bilərlər. Məsələn, öncə hava şəraiti nəzərə alınmalıdır. Hava əlverişli deyilsə, küməhz əzərbaycanlılar olmalıdır. Çünki biz Xəzər sahilində, Kür qırağında yaşayırıq. Ancaq təəssüf ki, üzməyi bacarmırıq. Bunun da bir neçə səbəbi var. İlk öncə bu işin əlifbasından başlamaq lazımdır.

Hansı qida və içkilərin qəbul edilməsi də önəmli amildir. Belə ki, alkoqollu içkilərin qəbulu yolverilməzdir, yağlı yeməklər məsləhət görülmür. Çimərliyə getməzdən öncə və çimərlikdə mütləq qəbul edilməli dərmanlar varsa, buna da nəzarət olunması məsləhətdir. Üzə bilmirsinizsə, dənizdə çimərəkən sahilədən çox uzaqlaşmayın. Üzə bilənlərin isə sahilə perpendikulyar deyil, paralel üzmə-

ləri tövsiyə olunur. Dənizdə qadağanedicini nişanları keçməyin.

Suda boğulan adama ilk tibbi yardım zamanında və doğru göstərilərsə, o şəxsin həyatını xilas etmək mümkündür. Suda boğulan adama öndən arxadan yaxınlaşıb, başının suyun üstündə qalmasına nəzarət etməklə, qollarının altından tutub sahilə üzmək lazımdır. Sahildə dizlərinizi bükərək həmin adamı üzə üstə dizlərinizin üstünə uzatmalı, kürək nahiyəsindən basmalısınız. Unutmayın ki, həmin şəxsin udduğu suyun boşalmasını təmin etmək vacibdir. Lazım olarsa, ürək masajı və süni nəfəs verin.

Qeyd edək ki, paytaxtda kifayət qədər çimərliklər olsa da, onların əksəriyyəti pulludur. Pulsuz çimərliklər isə elə hasarlanıb ki, əhalinin istifadəsi üçün kiçik bir ərazisi qalır ki, orada eyni anda yüzlərlə insan girir və üzmək mümkün deyil. Respublika Gigiyena və Epidemiologiya Mərkəzi ölkə ərazisindəki çimərliklərdə dəniz sularının çirklənməsi ilə bağlı apardığı sonuncu monitorinqin nəticələrinə görə ölkə ərazisində iki çimərlikdə dəniz suyunda bakterioloji

çirklənmə aşkar edilib. Bunun mətbuata açıqlamasında **mərkəzin şöbə müdiri Ziyəddin Kazımov** deyib: "Araşdırmalar zamanı məlum olub ki, Bakının Şıx çimərliyi və Qaradağ rayonunun Sahil çimərliyində bakterioloji çirklənmə aşkar edilib. Mərkəzin qərarı ilə həmin çimərliklərdə dəniz suyundan istifadə qadağan edilib. Digər çimərliklərdə isə vəziyyət normaldır". Z.Kazımovun sözlərinə görə, Sahil və Şıx çimərlikləri hazırda fəaliyyət göstərir: "Vətəndaşlar həmin çimərliklərdə istirahət edə bilərlər, amma dəniz suyundan istifadə etməməklə".

Təəssüf ki, insanların çoxu dənizə gedib çıxıb bilmir. Bunun da səbəbi dənizlərin əksəriyyətinin hasarlanmış olmasıdır. Dənizə tez-tez gedən əməkdaşımız Elşən Balaxanski JEEP maşınının olmasının vacib olduğunu dedi: "Çünki hər yer hasarlanıb və qumluq olan əraziyə adi maşınla daxil olmaq mümkün deyil. Ya piyada uzun yol getməlisiniz, ya da JEEP-lə. Hər yanı hasarlayıb elə vəziyyətə salıblar ki, dəniz kənarına çatmaq mümkün deyil. Abşeron yarımadasının 99 faizi ha-

sardır. O bir faizə də gedib çıxmaq üçün elə yerlərdir ki, orada heç kim olmur, zir-zibillikdir. Avtobus dayanacaqlarındakı çimərliklərdə isə çimmək və üzmək yox ancaq ayaq üstə dayanmaq olur. Çünki o qədər adam olur ki, bu mümkün deyil. Dərinə gedə bilmirsən, mühafizə zolağıdır. FHN işçiləri o dəqiqə qışqırırlar ki, qoyulan zolağı keçməyin. Təsəvvür edin ki, hər iki tərəfi hasar olan bir yerdə, təxminən yarım kilo-

metrik bir ərazidə birdən birə 1000-2000 nəfər adam olur. Hamısı dayanır ayaq üstə. Çünki kim suya kəllə vurmaq, üzmək istəsə digərinə dəyəcək. O dərəcədə sıxlıq var. Üzməyə yer yoxdur. Əvvəllər dəniz kənarında yaşayanların 90 faizi üzə bilirdi. Bu nəyin hesabına idi? Uşaqlıqdan Balaxanı camaatı piyada gedib üzür öyrənirdilər. İndi Balaxanıdan dənizə gedib çıxmaq olmur. Çünki hər yer hasarlanıb. Piyada getmək üçün nə qədər yolu fırlanmalısan. 3-4 kilometr hasar var. Hasarlanan ərazilər başqalarına aiddir. 100 hasarlanmış yerdən onunda nəse ev tikiblər. 90-ı boşdur. Ümmiyyətlə, 14 ildən bir suyun səviyyəsi qabarıq. Sonra geri çəkilir. Su quyusunda su qabaran vaxtı 3 metr yarım su olur. Geri çəkilən vaxtında yarım metrə düşür".

□ Günel MANAFLI

Bakıda qonaq gedən şəxs döyülərək öldürüldü

Bakıda qətl hadisəsi baş verib. Nəsimi Rayon Polis İdarəsindən APA-ya verilən məlumata görə, İmran Qasımov küçəsi ev 7, mənzil 5 ünvanında 1972-ci il təvəllüdü Həsənov Malik Urman oğlu münəcişə zəminində 1951-ci il təvəllüdü Səlimov Zakir Hüseyn oğlunu döyərək öldürüb.

Lent.az xəbər verir ki, hər iki şəxs sərxoş vəziyyətdə olub. Bildirilir ki, hadisənin baş verdiyi mənzil Malik Həsənova məxsusdur. Tanışı Zakir Səlimov onun evinə qonaq gəlib. Qeyri-stabil həyat tərzi sürən və içkiyə meyilli olan dostlar burada yeyib-içiblər. Daha sonra M.Həsənov 66 yaşlı Zakirdən evi tərk etməsini tələb edib. Tək qalmaq istədiyini və istirahət edəcəyini deyən M.Həsənov qonağın getmək istəmədiyini görünəcə onunla mübahisə edib. Mübahisə daha sonra münəcişəyə çevrilib və 45 yaşlı Malik taxta parçası ilə qonağın başına 3-4 ağır zərbə endirib. Z.Səlimov hadisə yerində keçinib. Cinayəti törədən M.Həsənov daha sonra könüllü olaraq polis bölməsinə gedərək törətdiyi əməli etiraf edərək təslim olub.

Elan

Cəfərov Arif Bəxtiyar oğlunun adına olan Sabunçu rayon Pırşağı qəsəbəsində yerləşən 229/T N-li torpaq sənədi itdiyi üçün etibarsız sayılır.

Varlı olmaq bəlkə də dünyanın ən çətin işlərindən biridir. Çünki əldəki böyük sərvətlə nəşə etməyə qərar vermək, ən azından, yemək yeyəndə belə seçim etmək çətindir. Görəsən aldığım şokolad nə qədər bahalıdır? "Ən keyfiyyətli şokoladı mən yeməliyəm" düşüncəsində olan bir varlının yediği şokoladla kasıb bir uşağın zibilxanadan tapıb yediği şokoladı müqayisə etmək mümkün deyil təbii ki.

Amma varlılar da insandır və yemək məcburiyyətindədirlər. Bu səbəbdən yemək yeyəndə seçim etmək onlar üçün çətindir. Çünki orta gəlirli və ya kasıb bir ailənin seçimlərindən daha çox seçimə sahibdirlər. Təbii ki, o qədər seçim arasından damaq dadına ən yaxın olanı tapmaq da asan deyil. Musavat.com dünya mətbuatına istinadən varlıların yemək zövqü barədə arayış hazırlayıb.

Xərçəng, kürü yerinə yumurta

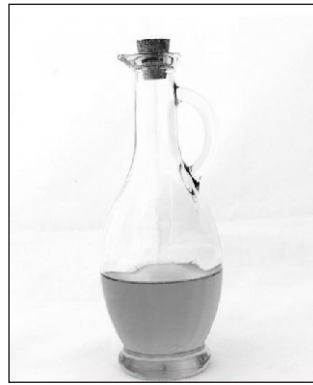
Varlıları hər zaman bahalı yeməklər yeyən, ilbizə, xərçəngə, kürüyə alışmış bir qrup insan olaraq tanıdığımız doğrudur. Əslində isə durum elə deyil. Amerika Nyu-Yorkda bir otdə sadəcə varlılar üçün hazırlanan kürülü, xərçəngli qayğanaq menyusu heç bir varlı tərəfindən tərcih edilməyib. Bu menyuyu hazırlayan aşpaz isə hələ də şokdadır. Bəs bu varlılar nə yedi? Bu xərçəng mövzusu hardan çıxıb? Varlılar bu restoranda hamımızın bildiyi klassik qayğanağı seçdilər. Ancaq bizim adını eşitmədiyimiz dadları ancaq pullarına görə seçən varlıların adı hər zaman ilbizlərlə, kürülərlə, xərçənglərlə xatırlanırdı.

Yağsız hər şey daha varlıdır sanki...

Varlıların yemədiyi yeməklər arasında çox təəccüblü bir detal var. Onlar yağlı olan yeməkləri yemirlər. Yeni dietadadırlar. Yağsız yeməklər, yağsız tortlar, yağsız pendirlər... Ağılnıza nə gəlirsə, hamısı yağsız. Bunun səbəbi isə... sağlam yaşamaq. Məntiqli düşüncədir əslində: bir varlı nə üçün yağlı-yaxşı yeməklər yeyib, qısa zamanda sərvətini də buraxıb öl-

Varlıların çox nadir yeyib-içdiyi 6 yemək növü

Bir evin pulu bir boşqaba sığışır - onlar bu yeməkləri yeməsələr... yaşaya bilməzlər

sün ki? Sizcə də məntiqli deyilmi? Varlılar özlərinə baxan, qulluq edən və zərərli qidalara da bir "dayan" deyən insanlardır.

Tərəvəz varkən una kim baxar?

Unlu qidalar hər kəsin düşmənidir, ancaq varlılar üçün ayırtma bir düşməndir. Varlı süfrəsində çox çətinliklə görəyiniz məhsullardan biri mütləq çörəklər olacaq. Çünki varlılar çörək yerinə tərəvəzləri seçirlər. Çörək yemədən necə dayanırlar desəniz... cavabı çox açıqdır. Dünya miqyasındakı bəzi restoranlarda varlıların qabağına saysız-hesabsız yemək qoyulur və bu yeməklərin heç biri yeyilmir. Boşqablarında ancaq soyutma tərəvəz olan varlılar gözlemlərini doyurduqdan sonra süfrədən qalxırlar.

Şəkərsiz həyatın şəkəri puldur...

Varlıların uzaq dayandığı yeməklərin başında şəkərli qidalar gəlir. Əslində həyatda hər şeyi şirin görmənin verdiyi bir şəkər bezməsi deyə biləcəyimiz bu vəziyyət evində şokolad şələəsi axan insanların vəziyyətinə bənzəyir. Uşaqlıqdan bir

şokoladın arxasınca qaçan uşaqlar olaraq böyüyüncə şokolad arzumuz keçmir. Amma uşaqlığı şokoladla keçən varlılar şəkərli qidalardan erkən yaşlarda bezirlər.

Varlılar üçün içkilər dünyası

Varlıların hər zaman içki süfrələrində ən bahalı şərabları sınaqdan keçirən görsek də, gerçək durum belə deyil. Mənlərlə yaşayan məhsullar varlıları cəlb etmir. O qədər pulun içində tarixi bir neçə əsr keçmiş içkiləri niyə içsinlər ki? Təzə sıxılmış meyvə suyu daha faydalı və orijinal bir fikir deyilmi? Üstəgəl, verdiş halına gəlmiş bir Kola sevgisi də var. Amma varlılar sizin bildiyiniz insanlardan deyilərlər. "Kola ilə ömürümü keçər" deyib ağ çaylar içən və fərqli içkiləri sınaqdan keçirən varlılara hər kəsin içdiyi bir şeyi təqdim etmək olarmı?

Təqdimat önəmlidir

Varlıların yemək zövqündən danışsın, onların bir xüsusiyyətini yaddan çıxarmaq olmaz. Onlar təqdimata çox ciddi əhəmiyyət verirlər. Əgər masa üzərinə qoyulan yeməklər istənilən

yi kimi, təqdim olunmayıbsa, bu yeməkləri yemirlər. Hər şeydə bir ahəng olmalıdır və onlar buna hər kəsdən daha ciddi önəm verirlər. Hər yemək bir sənət əsəri olmasa, o yeməkdən ümid kəsilir.

160 min dollarlıq trüfel, 25 min dollarlıq kürü...

İndi isə keçək varlıların öz yemək məsələlərindən əskik etmədikləri təamlara. Bəli, onlar bahalı yeməkləri, təamları sevir və onlardan mümkünə vaz keçmirlər. Siyahıda bizə qərribə görünən, onların damaq zövqü üçünə vazkeçilməz olan qidalar var. Təbii ki, astronomik qiymətlərlə yanaşı...

Ağ trüfel

Ümumiyyətlə, trüfel dünyanın ən bahalı qidası sayılır. Çünki bu göbələk növünü becərmək çox çətindir. Bu gündə ən bahalı trüfelin qiyməti 160 000 dollar çəkisi isə 1,5 kq olub. Bu göbələyi isə Honkonqlu bir iş adamı, sadə trüfel şorbası bişirmək üçün satın alıb.

"Almas" kürüsü

Yolunuz London şəhərindən düşsə, özünüzlə 25 000 dol-

lar götürməyi unutmayın. Çünki dünyanın ən məşhur və bahalı kürüsü məhz bu qiymətdir. İran kürüsü olan "Almas" alıcılara qızıl qabda təqdim olunur.

Yubari qovunu

Hələ də dansukenin dünyanın ən bahalı meyvəsi olduğunu düşünürsünüz? Səhviniz var, çünki ən bahalı meyvə Yubari qovunudur. İki ədəd yubarinin qiyməti, 22 872 dollardır.

"Royal" pizzası

Yer kürəsinin ən bahalı pizzası sayılır. Bu pizzanı ilk dəfə Domeniko Krolla hazırlayıb. 30 sm-lik pizzanın üzəri hissə veril-

miş şotland qızıl balığı, şampanda yumşaldılmış balıq kürüsü, maral eti tikələri və 24 karat qızıl tozu ilə bəzədilir. Bu həzzin qiyməti isə nə az nə çox 4200 dollardır.

Samundari Hazana

Bu xörək ilk dəfə Mumbay şəhərində "Xarabalıqlardan çıxmış milyonçu" filminin təqdimat mərasimində hazırlanmışdı. Aşpazlar əllərinə keçən ən bahalı qida növlərindən ağ trüfel, devon krabı, kürü, qızıl tozundan yemək hazırlayıb, qonaqlara təqdim etmişdilər. Hər xörəyin dəyəri isə 3200 dollar olub.

□ Sevinc TELMANQIZI

Aşıq Ələsgərlə bağlı qalmaqallı

kitabın müəllifi danışdı

Nazir Əhmədli: "Sənədlər göstərdi ki, Aşıq Ələsgər haqqındakı hər şey uydurmadır"

Bu günlərdə çapdan çıxmış "Haqq-nahaq seçilər haqq divanında" kitabı qərbi azərbaycanlıların böyük bir kəsinin ciddi etirazına səbəb olduğu haqda məlumat vermişdik. 100-ə yaxın qərbi azərbaycanlı ziyalı toplantı keçirərək kitabda tanınmış aşıqlar haqda yanlışlıqlara və Qərbi Azərbaycanda qədim türk adlarının erməniləşdirilməsinə etiraz etmişdi. İddialara görə, kitabda istinadların 90 faizi Ermənistan Milli Arxivində saxlanıldığı iddia olunan sənədlərdir.

Kitabla bağlı qalmaqallı həm mətbuatda, həm də sosial şəbəkələrdə geniş müzakirələrə yol açmışdı.

Kitabın müəllifi, "Atatürk Mərkəzi"ndə çalışan Nazir Əhmədli "Yeni Müsavat"a danışaraq qalmaqalla aydınlıq gətir-

rib. Müəllif əleyhinə səslənən fikirləri böhtan və iftira adlandıraraq və qeyd edib ki, onların heç bir əsası yoxdur:

"Mən Aşıq Ələsgərin və digər 5 nəfərin doğum tarixlərini dəqiqləşdirməkdən başqa heç kimə təhqir, alçaldıcı bir söz yazmamışam, əksinə, Ələsgəri dahi və bu sənətin zirvəsi adlandırmışam. Bu sənədlər göstərdi ki, onun neinki

doğum tarixi indiyə qədər təhrif olunub, ümumiyyətlə haqqındakı hər şey uydurmadır. Məsələn, onun əmisi Allahverdinə indiyə qədər babası kimi təqdim edilib. Mən onun əmisi oğlanlarını (3 nəfər) və onların oğlanlarını, yəni xeyli qohum-əqrəbasını üzə çıxarmışam. Təkcə bu məsələyə görə onların bütün nəslini mənə təşəkkür borcludur".

Müəllif kitabında yer adlarını erməniləşdirilməsi ittihamına da cavab verib: "Mən Bəyazid paşalığından Göyçə mahalına köçürülən ermənilərin yerləşdiyi kəndlərin də adlarının türk kəndləri olduğunu və ermənilərdən əvvəl orada da türklərin yaşadığını yazmışam. M.Yusifov adlı bir nəfər gördüyüm iş-

dən və sənədlərin məzmunundan xəbərdar idi. Mənə təkidlə təklif edirdi ki, "onların üzərində işləyək", yeni saxtalaşdıraq. Mən buna getmədim və mənə indiyə qədər tanyanlar bilir ki, bütüm ömrüm boyu saxtakarlıq etməmişəm. Bundan sonra M.Yusifov mənə düşmən kəsildi və əleyhinə böhtan və şəhər kampaniyasına başladı. Amma həqiqət artıq hamıya aydındır. Onlar istinadlar etdiyim İ.Şopeni yalançı sayır, halbuki birincisi başqa mənbə yoxdur. İkincisi isə ona istinadən yazılmış "İrəvan xanlığı" kitabı Dövlət mükafatına layiq görülüb. Onu nəşr edən də AMEA Tarix İnstitutudur. Necə olur ki, onlar həmin mənbəyə istinad edəndə mükafat alır, mən istinad edəndə isə söyülürəm..."

Qeyd edək ki, qalmaqallı kitabın elmi redaktoru "Atatürk Mərkəzi"nin sədri, deputat, akademik Nizami Cəfərov, rəyçisi isə AMEA-nın Folklor İnstitutunun xarici əlaqələr departamentinin rəhbəri Əli Şamildir.

□ Xalidə GƏRAY

MÜSAVAT

Son səhifə

N 140 (6754) 5 iyul 2017

Ömründə ilk dəfə akula gördü, suya girib onu tutdu

Amerika Birləşmiş Ştatlarının Vaşinqton şəhərində tələbə çılpaq əlləri ilə tikanlı balıq akula tutub. Lenta.ru saytı xəbər verir ki, bu haqda "The Seattle Times" xəbər yayıb. 19 yaşlı Aleks Uinn Viskonsis-O-Kler Universitetinin ikinci kursunda təhsil alır. O, dostları ilə istirahət etdiyi yerdə bir sıra akulanı fərqləndirib. O, həmin həvəslə suya hoppanıb və bir neçə saniyədən sonra əllərində balıqla suyun üzünə çıxıb.

Uinn iddia edir ki, o, heç vaxt bu qədər yaxınında akula görməyib. Ona görə də qərar verib ki, onun daha belə bir şansı olmayacaq. Tutduğu balığı bütün dostlarına nümayiş etdirəndən sonra onu suya buraxıb. Dediynə görə, akulaya heç bir ziyan verməyib. Adı tikanlı akulaların uzunluğu bir qayda olaraq bir metri aşmır. Onlar insan üçün heç bir təhlükə təşkil etmirlər. Amma iynələri ilə insanı yaralaya bilərlər.

Meksikada şəhər meri timsahla evləndi

Meksikanın San Pedro Huamelula şəhərinin meri Viktor Aqilar timsah balası ilə evləndi. Bu barədə Lenta.ru saytı "Daily Mail"ə istinadən xəbər yayıb. Toydan bir gün əvvəl timsahı xaç suyuna çəkiblər. Mərasimdən əvvəl isə ona ağ paltar geyindirərək, başına da süpürgə qoyublar. Bundan başqa, "gəlin timsah"ın çənəsini də bərk-bərk bağlayıblar ki, böyi dişləməsin.

18-ci əsrdən üzü bəri gələn ənənəyə görə, San-Pedro-Huamelula şəhərinin merləri hər il timsahlarla evlənilir. Yerli sakinlər inanırlar ki, bu, balıqçılara uğur gətirir. "Bu mərasim sayəsində biz xahiş edirik ki, məhsul yaxşı olsun. Dəniz bizə qarşı səxavətli davranсын. Bundan daha önəmlisi isə, in-

sanlar üçün hər şeyin yaxşı olmasını istəyirik" - deyərək bildirdi. 2016-cı ildə isə xəbər yayıldı ki, Cənubi-Şərqi Asiya ölkələri sakinlərindən biri üç metrlik kobra ilə evləndi.

Qorilla ilə birgə telefonunda videoya baxdı

Amerikanın Luisvill şəhərindəki zooparkda Lindsy Kostello adlı qadın qorillaya öz smartfonundan video göstərməklə onun diqqətini cəlb etməyə nail olub. Qız heyvanla çəkdiyi şəkli İnstagram səhifəsi vasitəsilə yayıb. "Yeni dostumla birlikdə mən videoya baxmağı sevirəm." Bunu da Kostello şəkilin altında yazıb. Şəkil sosial şəbəkədə 500 bəyənmədən artıq toplayıb. Qızın səhifəsinə ümumən 2.2 min istifadəçi abunə olub.

İyun ayında məlum oldu ki, Los Angeles şəhərində yerləşən zooparkdakı natiqə bənzəyən qorilla var. Heyvanla şəkil sosial şəbəkədə, ondan sonra isə dünyada mediasında geniş yayılmışdı. İstifadəçilər şəkilin altında bu sözləri yazmışdılar: "Qorilla elə görünür ki, sanki açıq havada fəlsəfə üzrə mühazirə oxumağa hazırlaşır".

İnsanın əzələləri cavanlaşacaq, özü isə yox

"Natura" jurnalının yaydığı məlumatlara görə, siçanlar üzərində araşdırma aparılan alimlər bu heyvanların orqanlarını gəncəşdirməyi bacarıb. Zəif və xəstə heyvanların orqanlarını gəncəşdirən alimlər araşdırmalarını insanlar üzərində davam etdiriləcəyini açıqlayıblar.

İnsan orqanlarının gəncəşərək yenidən sağlam olacağını söyləyən professor Ronald DePinho deyib ki, məqsədləri fərqli olub: "Məqsədimiz az da olsa gəncəşməyə nail olmaq idi. Bu, heç gözləmədiyimiz bir nəticə oldu. Bədəndə hər hüceyrə 23 cüt xromosomdan ibarətdir. Hər xromosomda telomer adlı təhlükəsizlik boşluğu var və hüceyrə hər dəfə bölünəndə bu boşluq qısalmır, daha sonra hüceyrələr ölür, ya da yaşlanma dövrünə qədəm qoyur. Siçanlar üzərində aparılan araşdırma zamanı bu telomer boşluğunun qısalmamasına da yandırılmasına və hüceyrələrin gəncəşməsinə nail olub".

QOÇ - Ətrafınızda olan insanlar nə qədər səmimi davranarsa, günün ümumi mənzərəsi bir o qədər ürəyinizcə olacaq. Bu səbəbdən də ünsiyyətdə olduğunuz hər kəsin xoşrəftar olması vacibdir.

BUĞA - Olduqca rəvan gündür. Ulduzlar müdafiənizdə durduğundan qarşıya qoyduğunuz ədalətli məqsədləri reallaşdıracaqsınız. Şəxsi büdcənizdə müəyyən artımlar da gözlənilir.

ƏKİZLƏR - Ümumi məziyyətlərinə görə təzadlı bir gün yaşayacaqsınız. Həm xoş, həm də müəyyən qədər gərgin məqamları daşıyıcısı olacaqsınız. Tərəfinizi saxlayanlara dönük çıxmayın.

XƏRÇƏNG - Bəxtinizdə əsl biznes günü durur. İştirakçısı olduğunuz hər bir proses ürəyinizcə olacaq. Yeni təkliflərə laqəyd yanaşmayın. Saat 16-19 arası sevindirici hadisələrin şahidi olacaqsınız.

ŞİR - Risk etməyə dəyməz. Çünki bu təqvimdə qeyri-ənənəvi fəaliyyətlə məşğul olmaq uğurlu deyil. Yaxşı olar ki, əsas vaxtınızı ürəyinizə yaxın olan şəxslərlə birlikdə keçirəsiniz.

QIZ - Təxminən saat 15-ə qədər bəzi xoşagəlməzliklərlə rastlaşma ehtimalınız var. Ələlxüsus da qarşılıqlı münasibətlərdə ehtiyatlı olmalısınız. Sonrakı saatlar nisbətən sakit ötüşəcək.

TƏRƏZİ - İxtiyarınızda olan bu təqvimdə sürprizlərlə dolu saatlar yaşayacaqsınız. Amma şəxsi işlərinizə müdaxilə edən adamlardan uzaq olmağa çalışmalısınız. Özünüz də yalan vədlər verməyin.

ƏQRƏB - Ulduzların düzümü gün ərzində maddi durumunuzun xeyli yaxşılaşacağını bəyan edir. Günün ikinci yarısı isə bu istiqamətdə xüsusilə əlverişlidir. Aldığınız dəvətlərdən imtina etməyin.

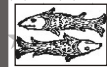
OXATAN - Astroloji göstəricilərə inansa, bu gün hansısa əlamətdar bir hadisənin şahidi olmalısınız. Odur ki, belə sürprizlərə hazırlaşın. Sağlamlığınıza diqqət yetirməyi də unutmayın.

OĞLAQ - Astroloji göstəricilər sevgi dolu bir gün yaşayacağınızı bəyan edir. Qarşı tərəfin tələblərinə ədalətli yanaşın. Bu təzadlı təqvimdə dedi-qodudan uzaq olun.

SUTÖKƏN - Özünüzü tənha hiss etməyin. Yoxsa günah batarsınız. Ən azı ona görə ki, sizə qarşı rəğbət bəsləyənlər az deyil. Fikrinizi dağıtmaq üçün nahardan sonra gəzinti və gonaqlıqlarda olun.

BALIQLAR - Təzə xəbərlər eşidəcəyiniz gözlənilir. Bu, yeni təklif və ya dəvətlər şəklində də ola bilər. Hər halda, hər üç amilə hazır olmalısınız. Axşama yaxın münasibətlərdə ehtiyatlı olun.

Unutmayın, Tanrı ulduzlardan daha yüksəkdə durur!

Çox düşünməyin, yoxsa yaddaşınız zəifləyəcək...

İngiltərədə aparılan bir araşdırma görə, çox düşünməyən insanların yaddaşı zəif olur. Bu adamlar digərləri ilə müqayisədə daha tez depressiyaya düşürlər. Aparılan təcrübələr zamanı elm adamları insanların hansısa bir mövzuda qərar verərkən nə qədər düşündüyü ilə bağlı beyinin hansı hissəsinin daha çox fəal olduğunu araşdırıblar. Verdikləri qərarlardan əmin olan və üzərində təkrar-təkrar düşünməyən adamların beyinlərinin düşüncə ilə bağlı hissəsi sayılan ön hissədə daha çox hüceyrələr var. Qərarları və həyat haqda dəqiq düşünməyən insanların beyinlərinin ön hissələrində hüceyrələrin sayı isə digərləri ilə müqayisədə xeyli azdır.

Səhifəni hazırladı: SELCAN

Təsisçi: Rauf ARİFOĞLU
Baş redaktorun birinci müavini:
Azər AYGAN

e-mail adres: yenimusavat@mail.ru

Ünvan: Bakı şəhəri,
R.Rüstəmov küçəsi
2528-cü məhəllə ev 44/d
Tel: 520 01 23 (24, 25, 26, 27, 28)

Redaktor:
Nazim SABİROĞLU

Lisensiya N: B 114
SAYI: 5.100

"Yeni Müsavat"ın kompüter mərkəzində yığılıb, səhifələnib, "Azərbaycan" nəşriyyatında çap edilib. Əlyazmalar geri qaytarılmır. Müəlliflərlə redaksiyanın mövqeyi uyğun gəlməyə bilər.